

CRUX

5 | LOKA-MARRASKUU 2006

Akavan kirkolliset ammattiliitot & Diakoniatyöntekijöiden Liitto

ENEMMISTÖN
ehdoilla?

TOM JONESIN KITARISAT JA PIENEN TYTÖN LIIAN SUURET SAAPPAAT

JUKKA HUTTUNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA

jukka.huttunen@espoonseurakunnat.fi

MITÄ TEKEMISTÄ on Tom Jonesin kitarisoilla Cruxin pääkirjoituksessa? Ei oikeastaan mitään, sillä en tiedä hänen kitarisoistaan mitään. Mutta jollakin tärkeällä tavalla tuo nuoruudestani tuttu maailman tähti puhuttelee minua kirkon työntekijänä, pappina.

Olin muutama vuosi sitten Tom Jonesin konsertissa. Olin monella tavoin hämmentynyt yllättynyt ja iloinen: tuo miljonääri, kaikki maailman jää- ja muut hallit kiertänyt, kaiken urallaan saavuttanut, jo eläkeikäinen tähti esiintyi täysillä koko parituntisen setin. Kaikki pelissä. Taisi olla Delilah, joka paljasti sitä kitarisan seutua meille kaukana katsomossa seuraaville...

Kirkon tulevaisuuden eräs keskeinen kysymys on, millainen on se kuva, jonka sen työntekijät ihmisille välittävät. Ei ainoa kysymys, mutta eräs tärkeimmistä. Onko kuva kirkon työntekijästä kuva pikkuisen innottomasta, kaavoihinsa kangistuneesta, ulkokohtaisesta, tehtävänsä nippa nappa asiallisesti hoitavasta, omissa oloissaan viihtyvästä, turvallisuushakuisesta työntekijästä. Vai kertooko toimintamme enemmänkin työhönsä heittäytyvästä, intohimoisesta, mutta kuitenkin riittävän analyyttisestä ja järkevästä, vuorovaikutukseen hakeutuvasta, evankeliumin asialla olevasta, tämän ajan kysymyksiä ymmärtävästä työntekijästä.

Jonesin Tomppa pisti kaiken peliin: hän välitti kuvan työtään rakastavasta, siihen intohimoisesti suhtautuvasta taiteilijasta, jolle tärkeintä oli juuri siinä jäähallikonser-tissa kaiken antaminen yleisölleen. Mahdolliset kitarisatkin saivat näkyä.

KUVA PIENESTÄ TYTÖSTÄ äidin liian suurissa saappaissa on papiksi äskettäin vihityn mietiskelyn väline ennen vihkimystä. Hänen meditaationsa peruskysymys oli: Riitänkö? Ovatko pappisviran ”saappaat” niin

suuret, että jalat tulevat aina hölskymään niissä?

Kirkon työntekijän identiteetin hyvä ja myönteinen jänneväli voisi aina olla: kaikki peliin – riitänkö. Noihin asioihin tiivistyy aika paljon ammatillisuuden keskeisistä kysymyksistä.

VOISIMME JOKAINEN

kysyä itseltämme seuraavan työtehtävän alla, olenko valmis laittamaan itseni tähän tehtävään, vai hoidanko vain minulle määrätty tehtävät. Haluanko välittää kuvaa kirkosta, jossa voisi olla innostunut, paneutunut, kehittyvä ja kriittinenkin. Sellainen todistus voisi olla se ”aito ja vakuuttava”.

Kysykäämme seuraavan työtehtävän äärellä myös, olenko riittävän hyvä. Haluaisin jo vastata: jos olemme työstämme innostuneita, riitämme vallan hyvin. Kirkko ei tarvitse ihmemiehiä ja -naisia, ei kaiken osaavia monitoimijoita. Mutta työstään innostuneita, aitoja, kutsumuksen äärellä hiljaa olevia, sellaisia kirkko tarvitsee. Niitä, jotka tietävät, etteivät oikeastaan itse riitäkään, sillä saappaat ovat inhimillisesti katsoen liian suuret.

Innostuksen ja terveen ammatillisen kunnianhimon, mutta myös terveen itsekkyyden hyvä kumppani on aina järki suhteessa omaan työhön. Se asettaa meille oikeat ja kohtuulliset rajat: joskus se hoputtaa, mutta kai useammin kehottaa rajaamaan työtä, etsimään painopisteitä, toimimaan järkevän innostuneesti.

Tom Jones saa innostuksestaan ja kaiken peliin laittamisesta arvoisensa palkinnon. Toivottavasti kirkkokin ymmärtää kaikilla tasoilla tukea innostuneita työntekijöitään. Myös sitä papiksi vihittyä nuorta työtoveriamme uusissa, suurissa saappaissaan.

P.S. Kohtaan jatkuvasti työhönsä Tom Jonesin tavoin suhtautuvia kirkon työntekijöitä. Heistä iloitsen. ■

CRUX

5 | LOKA-MARRASKUU 2006

Enemmistön ehdoilla?

Millaista on olla seksuaalivähemmistön edustajana kirkon töissä? Miten papit ja kanttorit suhtautuvat samaa sukupuolta olevien parisuhteisiin? Entä puhutaanko Vanhassa testamentissa homoseksuaalisesta rakkaudesta? Artikkeleita tästä arasta ja vaietusta aiheesta. **14-25**

KIRKKO EI VOI PYSÄHTYÄ

Kerran omaksuttu Jumalan tahdon tulkintamme ja siihen pohjautuva kirkon lainsäädäntö ei ole ehdottomasti ainoa oikea ajasta aikaan. Kirkon on välttämätöntä tehdä ratkaisuja, mihin sisältyy myös erehtymisen riski. Tämä tekee välttämättömäksi kirkon lainsäädännön jatkuvan kriittisen arvioimisen teologisin perustein. **40**

NORDISKT DIAKONIMÖTE PÅ LÄRKKULLA

I år var Finland värdland för nordiskt diakonimöte och temat var ”Diakonins riktning”. **37**

TYÖTTÖMYYSKASSA TIEDOTTAA

Työttömyysturvan tietopaketti. **30**

KOLUMNIT

Jotkut pitävät runoudesta. **12**

TYÖNTEKIJÄLTÄ

Vaskipuhallinten käyttö seurakunnassa. **31**

VIERAANVARAISUUS PAPPILOISSA

Kirkoilla ja luostareilla on ollut keskeinen merkitys vieraanvaraisuuden tarjoajina jo keskiajalta saakka. **28**

PIISPAINKOKOUKSEN SELONTEKO

Julkaisemme kokonaisuudessaan piispainkokouksen selonteon erilaisten virkanäkemysten aiheuttamien työyhteisöongelmien hoitamiseksi. **34**

Seksuaalivähemmistöt kirkossa

STINA LINDGÅRD PÄÄTOIMITTAJA

PIISPAINKOKOUS PÄÄTTI muutama vuosi sitten pyytää Kirkon tutkimuskeskusta valmistamaan selvityksen muissa kristillisissä kirkkoissa käydyistä homoseksuaalisuutta koskevasta keskustelusta. Selvityksessä tulee kiinnittää huomiota keskustelussa käytettyihin erilaisiin argumentteihin ja keskustelun ekumeenisiin vaikutuksiin. Selvitystyötä tekee pastori Antti Saarela. Piispainkokous perusti myös työryhmän, jonka tehtävänä

on laatia ehdotus piispainkokouksen selvitykseksi parisuhdelain rekisteröinnin seurauksiin liittyvistä teologisista ja juridisista näkökohdista kirkossa. Piispainkokous kutsui työryhmän puheenjohtajaksi piispa Mikko Heikan ja jäseniksi piispa Juha Pihkalan, asessorit Niilo Pesosen ja Pirjo Vahtolan sekä perheasiain neuvottelukeskukseen johtajan, psykologi Paula Juolasmaan.

Tässä Cruxissa on useita artikkeleita, jotka käsittelevät seksuaalivähemmistöjä kirkossa. Tahdomme herättää rakentavaa keskustelua aiheesta, joka on osa seurakunnan arkea, mutta ei usein ole näkyvillä.

Kati Niemelä ja Harri Palmu kertovat, mitä kanttorit ja papit vastasivat AKIn jäsenkyselyssä kysymykseen, miten he suhtautuvat samaa sukupuolta olevien parisuhteisiin. Katri Valve kertoo Työministeriön raportista ”Eihän heterotkaan kerro...” ja Leena Björstedt Fritt fram projektista Ruotsissa. Jaakko Hyttinen kirjoittaa Raamatusta, perhearvoista ja homoseksuaalisesta rakkaudesta. Mukana on myös seksuaalivähemmistöön kuuluvan henkilön kirjoitus. Koska kyseessä on vaikea asia, hän on saanut luvan kirjoittaa nimimerkillä.

Työryhmän päätöstä odotellessa meillä on aikaa ja mahdollisuus keskustella aiheesta rakentavalla ja hienotunteisella tavalla. Keskustelua on hyvä jatkaa työyhteisöissämme, liittojemme kotisivuilla, lehdessä tai hyvien ystävien kesken.

TOIMITUS

PÄÄTOIMITTAJA Stina Lindgård
Puh. (09) 150 2466
stina.lindgard@akiliitot.fi

TOIMITUSIHTTEERI Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653, faksi (09) 148 5875
heli.meinola@akiliitot.fi

KUSTANTAJA

Suomen Kirkko-Mediat Oy

TOIMITUSKUNTA

Stina Lindgård, pastori (pj.)
Miika Heikinheimo, kappalainen
Maria Heinonen, diakoni
Esa-Matti Peura, hiippakuntasiihteeri
Ulla Savonen, kappalainen
Miia Seppänen, kappalainen
Jaana Turunen, kanttori
Taina Viljanen, diakonissa
Sakari Vilpponen, kanttori

CRUX

JULKAISIJAT

**Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI
Diakoniatyöntekijöiden Liitto**

Akavatalo, Rautatilaistenkatu 6, 00520 Helsinki

OSOITTEENMUUTOKSET

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y.

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi

Diakoniatyöntekijöiden Liitto ry

Pirjo Heikkinen
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

ILMOITUSHINNAT

Koko		
2/1 s.	380 mm x 255 mm	1 790,- euroa
1/1 s.	190 mm x 255 mm	1 015,- euroa
1/2 s.	166 mm x 118 mm 79 mm x 245 mm	555,- euroa
1/4 s.	79 mm x 118 mm	325,- euroa
1/8 s.	79 mm x 55 mm	200,- euroa
takasivu	190 mm x 230 mm	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Uusimaa Oy, Porvoo

KANNEN KUVA

Esko Jämsä/KuvaKotimaa

HÄDÄN ÄÄRIPÄÄ

KAISA RAUMA

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON PUHEEN-
JOHTAJA

kaisa.rauma@evl.fi

NÄEN HARVOIN työhön liittyviä unia. Tänään herään aamulla uneen, jossa minulla on alkamassa joku tuttu ryhmä seurakuntatalolla. Kaikki on kunnossa tilaisuuden alkaa, mutta talossa ei ole pisaraakaan maitoa. Tuskastun siihen, että tilaisuus ei ole päätoimipisteessä, koska siellä olisi varmasti maitoa. Hättäänny täydellisesti ja kuitenkin totean, että en voi tehdä mitään asian hyväksi. Valtava hätä. Saan monesta suusta palautteen siitä, kuinka huolimaton olen ja miten kirkko palvelee huonosti jäseniään.

Mielenkiintoista tässä unessa on se, että olen juuri edellispäivänä tullut Pohjoismaisilta diakonityöntekijöiden neuvottelupäiviltä Karjaalta ja kuullut siellä, miten edellisen diakoniabarometrin mukaan vain noin 40 % diakoniatyöntekijöistä kokee työskentelevänsä hädän ääripäässä. Esityksessään teologian tohtori Mikko Malkavaara puhui diakoniatyön kohdentumisesta eri aikakausina senaikaisen hädän mukaan. Sairaanhoidon seurakuntadiakoniatyön alkutaipaleen ensimmäinen ja keskeisin tehtävä. Sodan jälkeen oli sekä terveydenhuoltoa että taloudellista apua, jälleenrakentamista, selviytymistä. Viimeinen suuri murros oli 1990-luvulla, kun yhtäkkiä taloudellinen hätä käveli diakoniatyötoimiston ovesta sisään.

Missään vaiheessa diakoniatyön kohtaama edellinen hätä ei ole mennyt ohi, ennen kuin uusi on astunut tilalle. Poikkeuksena on kansanterveyslain aiheuttama muutos seurakuntadiakoniatyössä. Tarve ei mennyt ohi, mutta toiset ottivat sen hoitaakseen.

NÄITÄ ASIOITA MIETTIESSÄNI siirryin luontevasti miettimään tulevaisuutta. Hädän ääripää, mitenkä-

hän se määritellään, määritelenkö sen itse, vai onko siihen olemassa joku valmis määritelmä? Mihin muu apu ei ulotu, vai kenen vai- vaan muu apu ei ole tarpeeksi? Huomisesta ei voi tietää, hätä voi kävellä vastaan lähes minkälaisena tahansa. Diakoniatyöntekijä on muihin samankaltaista työtä tekeviin verrattuna poikkeuksellisessa asemassa. Meidän rasitteenamme on se, ettei mikään ”ylempi” tahto määrittele tai linjaa hätää. Vastuu jää liian paljon työntekijälle itselleen.

PALAAAN TAKAISIN uneeni. Jollekin maidon puuttuminen kahvista voi olla hädän ääripää, jollekin yksin asuminen, toiselle taas perheessä asuminen. Muuttotappioalueella asuminen voi olla hädän ääripää, toinen taas hätäntyy metron melusta. Jollekin hädän ääripää on suuri meluava perhe, toiselle taas yksinäisyyden hiljaisuus. Onkohan niin, että tämänhetkisessä yhteiskunnassa tyyppillistä on hädän monikasvoisuus ja yksityisyys.

Hädän fundeeraamista voi jatkaa loputtomiin ja samalla matkalla tarttua aina johonkin hätään. Useimmiten meiltä haetaan apua kunkin ihmisen äärimmäiseen hätään. Hädän mittaaminen on yhtä vaikeaa kuin toisen ihmisen kivun arvioiminen. Mittareita on, mutta niiden tulokset kertovat vain jotain pientä ihmisen kokonaisuudesta. Aika usein diakoniatyöntekijään otetaan yhteyttä ”vanhasta muistista”, hänen kauttaan on saanut apua aikaisemminkin tai sitten joku toinen on saanut avun.

Turussa järjestettävillä Kirkkopäivillä ensi touku- kuussa voi tutustua ainakin joihinkin ilmiöihin hädän kentässä. Tule ihmettelemään yhdessä Pyhää yksinkertaisuutta.

Urkumatrikkelin tilanne

Urkumatrikkelin toimittaja Asko Rautioaho on kertonut, että matrikkeli valmistuu näillä näkymin viimeistään vuoden lopulla.

Tässä vaiheessa on mahdollista kysellä häneltä, millaiset tiedot seurakunnan uruista jo ovat olemassa.

Yhteydenotot mieluummin sähköpostilla asko.rautioaho@sau-nalahti.fi tai puhelimella kotinumero/vastaaja (09) 290 0829, gsm 040 500 2154.

Kolme toivomusta kanttoreille

Jos viimeksi kuluneiden vuosien Kirkkomusiikkilehtien urkukatsauksista on puuttunut jokin sellainen tieto, joka koskee oman seurakuntasi urkuja (esimerkiksi laaja peruskorjaus tai dispositiomuutos tai urkupositiivin tai muun pikku-urun siirto paikasta toiseen tms.), ole ystävällinen ja ilmoita siitä.

Onko tiedossasi seurakunnan alueella henkilöitä, joilla on omat kotiurut (pilliurut)? Ellet itse satu tietämään, kysele kuorolaisilta. Tai onko paikkakunnalla museota, jossa tiedät olevan vanhoja pikku-urkuja? Näistä on matrikkelissa kyllä jo paljonkin mainintoja, mutta on ilmeistä, että läheskään kaikista ei ole vielä tietoa.

Onko seurakunnassasi siunauskappelia tai muuta seurakunnallista rakennusta, jossa on sähköurut? Uuteen matrikkeliin pyritään saamaan maininnat niistäkin, mutta mitään "dispositioita" niistä ei kerätä, hankintavuosi ja valmistajan nimi riittävät.

KANTTORIPÄIVÄT TURUSSA

6. - 8.2.2008

Valmistelut aloitettu

KAHDEN VUODEN VÄLEIN järjestettävät valtakunnalliset kanttoripäivät pidetään seuraavan kerran Turussa 6. - 8. helmikuuta 2008. Päivien valmistelutyöryhmä on käynnistänyt työskentelynsä Turun tuomiokapitulin jumalanpalvelus- ja musiikkisihteerin Mika Mäntyrannan johdolla. Päävastuu järjestelyistä on edelleen Kirkkohallituksen jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan yksiköllä (KJM), ja työryhmän sihteerinä toimii musiikkisihteerinä Ulla Tuovinen.

Kanttoripäivien tarkoituksena on KJM:n puitesuunnitelman mukaan rakentaa yhteistä identiteettiä kirkon työntekijänä ja edistää ammatillista osaamista ja kehittymistä. Ohjelman perustana ovat kanttorin käytännön työn kysymykset. Neuvottelupäivillä voidaan myös informoida kirkon yhteisistä ajankohtaisista asioista ja keskustella niistä.

Suomen Kanttori-urkuriliitto vastaa perinteiseen tapaan päivien työelämäosiosta sekä tiedottamisesta Cruxissa ja liiton kotisivuilla. Liiton edustajana työryhmässä on AKIn apulaistoiminnanjohtaja Annamari Jokinen.

Työryhmässä on lisäksi jäsenet Kirkon Koulutuskeskuksesta, Suomen Kirkkomusiikkiliitosta, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymästä sekä Teologit ja Kirkkomuusikot ry:stä. Porvoon hiippakunnasta kuullaan tarvittaessa asiantuntijaa.

Suomen Kanttori-urkuriliiton opintomatka 2007

**Krakova, Puola:
vko 37/38 (5 päivää)**

Teemat: Kuorotoiminta, urut ja kirkkomusiikin opiskelu Krakovassa.
Kohderyhmä: kanttorit.

Hinta: n. 900 €.

Matkanjohtajat: Markku Mäkinen ja Annamari Jokinen.

Ilmoittautuminen matkalle alkaa tammikuussa 2007.

MERJA LAAKSAMO

AKIn uusi apulaistoiminnanjohtaja

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y:n hallitus valitsi kokouksessaan 27.9.2006 teologian maisteri Merja Laaksamon AKIn pappisasioista ja viestinnästä vastaavaksi apulaistoiminnanjohtajaksi.

Laaksamo siirtyy AKIn apulaistoiminnanjohtajaksi 1.1.2007 lukien Oulun seurakuntayhtymän viestintäpastorin työstä.

Nykyinen apulaistoiminnanjohtaja Stina Lindgård siirtyy takaisin vanhaan virkaansa Porvoon hiipakunnan tuomiokapituliin.

AKIn opintomatka 2007

Geilo, Norja 11. - 15.4.2007

AKI järjestää opintomatkan Norjan Geiloon teemalla **Hiihtoretriitti - pääsiäisen ilo jatkuu!** Majoitumme perinteikkääseen Norlandia Geilo Hotelliin. Vuoristohotelli sijaitsee 800 metrin korkeudessa Osloon ja Bergenin puolivälissä. Käytössämme on paikallinen kirkko, oivat hiihtomaastot, las-kettelurinteet ja tasokkaat hotellipalvelut.

Olemme koolla ensimmäisen uskonkappaleen äärellä; ihmettelemme luontoa ja luomista pääsiäisen ilosanoman siivittämänä. Päivät rytmittyvät eri teemojen ympärille, joita yhdessä pohdimme rukoushetkissä ja virikkeellisissä keskusteluissa. Näiden lisäksi on runsaasti vapaa-aikaa, jolloin voi hiihtää, lasketella, kävellä, hiljentyä tai vain levätä pohdiskellen päivän teemaan liittyviä ajatuksia. Ennen yhteistä illallista kokoonnumme jakamaan päivän antia.

Matkanjohtajina toimivat pastori Pekka Uronen ja kanttori Eero Annala Keravalta sekä apulaistoiminnanjohtaja Annamari Jokinen.

HEI AKILAINEN! Lähde siis mukaan tälle uudenvuoden ja riemukkaalle opintomatkalle.

Lisätietoja: annamari.jokinen@akiliitot.fi tai (09) 150 2445

Ilmoittautumiset toimistosihteerin Heli Meinolalle sähköpostitse osoitteella heli.meinola@akiliitot.fi tai puhelimitse (09) 150 2653.

Hotellin kotisivut: <http://www.norlandia.no/geilo>.

UPJ-kenttäkierros keväällä:

AKI perehdyttää jäsenensä

UUTEEN PALKKAUSJÄRJESTELMÄÄN

ENSI VUODEN TOUKOKUUS-SA astuu voimaan kirkon uusi palkkausjärjestelmä (UPJ). Uusi järjestelmä eroaa huomattavasti entisestä taulukkopalkkauksesta. Palkkausmäärittelyllään jokaiselle henkilökohdasta siten, että osa palkasta määräytyy tehtävän vaativuuden mukaan ja osa henkilökohtaisen suoriutumisen mukaan.

Sekä seurakunnan johdon että jokaisen työntekijän on perehdyttävä uuteen järjestelmään huolellisesti, jotta se toimisi kuten on tarkoitus eli edistäisi hyvää henkilöstöhallintoa.

AKI järjestää Suomen kirkon pappisliiton ja Suomen Kanttori-urkuri- liiton jäsenille ensi kevään aikana UPJ-koulutus- ja keskustelutilai-

suuksia usealla paikkakunnalla eri puolilla maata. Tilaisuudet on tarkoitettu luottamusmiesten ja alaosa- toaktiivien lisäksi jokaiselle jäsenel- le, ja niiden suunniteltu kesto on puoli päivää. Kouluttajina toimivat AKIn toiminnanjohtaja, JUKOn neuvottelija Esko Jossas sekä AKIn apulaistoiminnanjohtajat.

Päivämäärät tarkentuvat vuoden- vaihteen jälkeen, ja niistä ilmoitetaan sekä Cruxissa että liittojen kotisivuil- la.

Tietoa uudesta palkkausjärjestel- mästään saa edelleen myös Cruxin UPJ- kirjoitussarjasta ja liiton toimistosta. JUKOn luottamusmiehet saavat li- säksi koulutusta JUKOn järjestämi- lä kursseilla maaliskuussa.

DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

Diakoniaityöntekijöiden Liiton opintomatka

Bryssel 18. - 21.4.2007

Matka järjestetään yhteistyössä KDY:n kanssa.

Matkan teemoina EU-päätöksenteko, diakonian eurooppalaiset verkostot ja merimieskirkko.

Matkan hinta: 860 euroa.

Kohderyhmä: Diakoniaityöntekijät.

Matkan järjestelyistä vastaavat Hilka Mäkelä (KDY) ja Asta Turtiainen.

Ilmoittautumiset 1.11.2006 alkaen Asta Turtiaiselle: asta.turtiainen@dtl.inet.fi tai 040 765 0477.

Hertz Autovuokraamon edut AKAVAn jäsenille

Hertz Autovuokraamo tarjoaa AKAVAn jäsenille ulkomailla 5 – 15 % alennuksen edullisimmista saatavilla olevista järjestöhinnoistaan. Suomessa AKAVAn jäsenet saavat käyttöönsä kiinteät sopimushinnat.

Saat sopimushinnan Suomessa tai alennuksen ulkomailla mainitsemalla AKAVAn sopimusnumeron, CDP 832070, varausvaiheessa.

Varaa vuokra-autosi jo tänään ja hyödy autonvuokrauksen edelläkävijän tarjoamista edullisista hinnoista. Varaukset omasta matkatoimistostasi, Hertzin varauspalvelusta puhelin 020 011 2233 tai hertz@hertz.fi tai www.hertz.fi.

DIAKONIAITYÖNTEKIJÄ ESIMIEHENÄ?

Diakoniaityöntekijä, onko esimiehesi tai lähiesimiehesi diakoni tai diakonissa? Kerro kokemuksistasi diakoniaityöntekijän johtamassa tiimissä. Mitä etua/haittaa sinulle on siitä, että esimiehelläsi on sama peruskoulutus kuin sinulla?

Voit kertoa pienistäkin asioista ja käytännöistä esimiestoiminnassa. Kuvaile myös seurakuntaasi tai työpaikkaasi. Minkälaiset valmiudet sinun mielestäsi diakonian viranhaltijalla on toimia esimiehenä? Tarkoituksena ei ole pohtia esimiehen henkilökohtaisia ominaisuuksia, vaan tutkia sisällöllisesti, miten työntekijät kokevat diakoniaityöntekijän esimiehenä. Pystyykö diakoniaityöntekijä esimiehenä edistämään myös diakonia-ajattelua seurakunnassa? Mitä seurakuntatyön kehittämisideoita sinulle on tullut siitä kokemuksesta, että esimiehenä on diakoniaityöntekijä?

Teen sosionomi (AMK) -opintojeni oppinnäytetyötä diakoniaityöntekijöiden kokemuksista toisen diakoniaityöntekijän alaisena olemisesta. Toivoisin, että sinä diakoniaityössä mukana oleva voisit auttaa sekä minua että seurakunnissa johtotehtävissä toimivia kehittämään johta-

mista.

Lähetä vapaamuotoinen kertomuksesi **31.12.2006 mennessä** osoitteella: Diakoni Sari Peltonen, PL 226, 33101 Tampere tai sari.peltonen@evl.fi.

Käsittelen kirjoituksia luottamuksellisesti, eikä kirjoittajien henkilöllisyys tule paljastumaan tutkimuksessani.

Pappisliiton opintomatkat 2007

Armenia: 20. - 28.4.2007

Teema: Armenian Apostolinen kirkko. (Kristinusko julistettiin valtiokonnoksi Armeniassa jo vuonna 301.)

Alustava matkaohjelma: armenialainen identiteetti, Armenian henki eilen ja tänään, "marttyyrikirkkoksansa", Armenian kansanmurhan muistopäivä, Armenian kirkon uudet koettelemukset ja haasteet, Armenian apostolisen kirkon sisäinen voima, armenialaisen kulttuurin rikauksia.

Matkakohteitamme ovat mm: pääkaupunki Jerevan ja sen kaupunkiseurakunnat, Garni, joka oli alun perin pakanatemppli ja vuoden 301 jälkeen kuninkaiden kesäasunto, Geghardin luolaluostari, Sevanin

pappisseminaari, joka sijaitsee 2000 metrin korkeudessa Sevan-järven rannalla, Khor Virapin luostari, joka sijaitsee muinaisessa Araratlaaksossa, Armenian apostolisen kirkon keskus Etsmiadzin.

Matkanjohtajat: apulaistoinnin johtaja Merja Laaksamo ja Suomen ortodoksikirkon munkkidiakoni Serafim.

Hinta: n. 1.300 €.

Lue lisää matkasta liiton kotisivuilta.

Matkalle voi jo ilmoittautua. **Sitovat ilmoittautumiset 31.1.2007 mennessä.**

Sveitsi: 10. - 17.9.2007

Teema: Reformaation eri kasvot. Tutustumme Sveitsin reformoituun

kirkkoon.

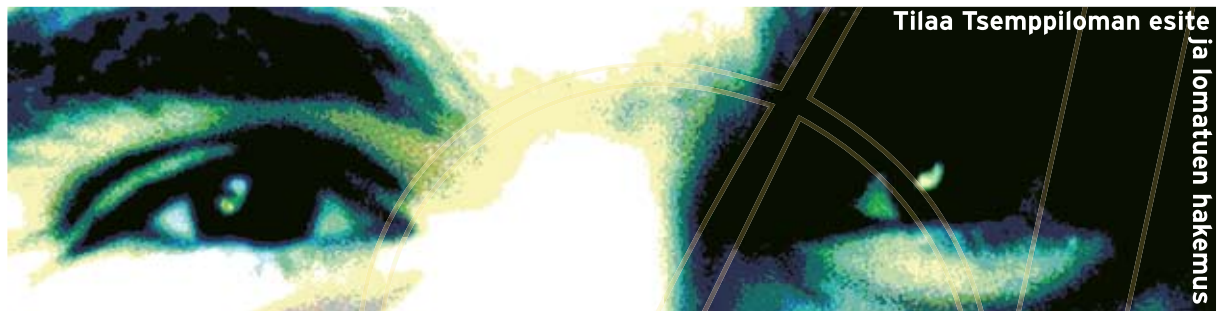
Matkanjohtajat: apulaistoinnin johtaja Merja Laaksamo, Sveitsin reformoidun kirkon pappi Désirée Aspinen-Zimmermann ja Kirkon koulutuskeskuksen kouluttaja Mika Aspinen.

Matkan pääkohteet ovat: Geneve, Basel sekä Zürich.

Matkalle ilmoittautuminen alkaa tammikuussa 2007.

Ilmoittautumiset toimistosihteerin Heli Meinolalle sähköpostitse osoitteella heli.meinola@akiliitot.fi tai puhelimitse (09) 150 2653.

Opintomatoille voivat osallistua Pappisliiton kaikki jäsenet puolisoineen.

Tilaa Tsemppiloman esite

ja lomatuon hakemus

Uutta Tsemppiä elämään

A
lomat

Tsemppiloma 2006 Ikaalisten kylpylässä pureutuu työuupumuksen ensioireisiin. Kaksiosaisia aktiivilomia on tarjolla läpi vuoden.

Tsemppilomalla on

- Monipuolinen fyysiseen ja psyykkiseen jaksamiseen tähtäävä ohjelma ryhmässä.
- Kuntoutuslaitoksen lääkäri, psykologi ja fysioterapeutti kurssilaisten tukena.
- Majoitus kahden hengen huoneissa ja puolihoito.
- Lomatuetut hinnat: I jakso (5 vrk) 131 euroa, II jakso (4 vrk) 114 euroa

A-lomat ry | Ratamestarinkatu 11 00520 Helsinki | puh. 020 111 2770 (arkisin 9-12) faksi (09) 145 706 | info@a-lomat.fi

AKIn jäsenkyselyn antia

KATI NIEMELÄ

TT, DOS., TUTKIJA,
KIRKON TUTKIMUSKESKUS

HARRI PALMU

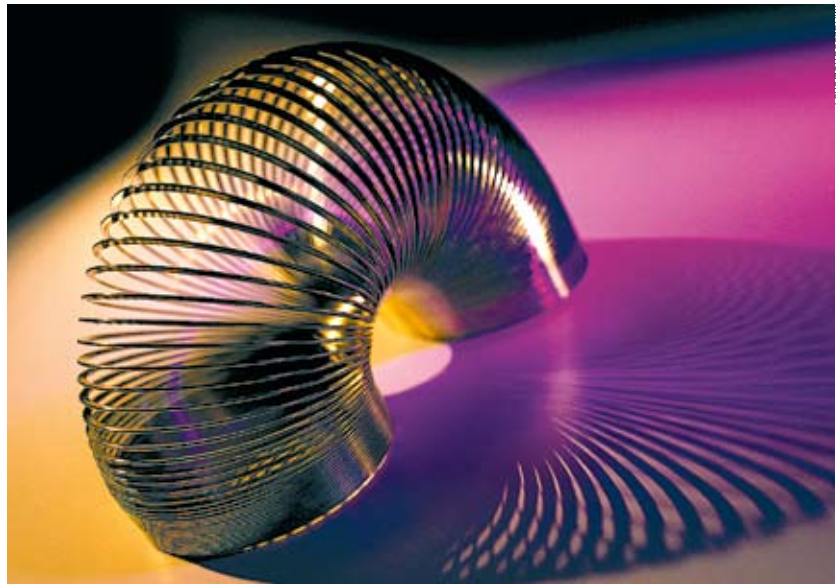
TT, TUTKIJA,
KIRKON TUTKIMUSKESKUS

JÄSENKYSELY Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI r.y:n (Suomen kirkon pappisliitto ja Suomen Kanttori-urkuriliitto) jäsenille toteutettiin talvella 2006. Kyselyyn vastasi 1 076 jäsentä, mikä vastaa 34 % AKIn työelämässä mukana olevista jäsenistä. Suomen kirkon pappisliiton osalta vastaava jäsenkysely on toteutettu vuosina 1998 ja 2002. Edellisten kyselyjen tuloksia on tässä selvityksessä käytetty soveltuvin osin vertailuaineistona.

Kyselyssä selvitettiin jäsenten näkemyksiä ajankohtaisista hallinnollisista ja eettisistä kysymyksistä sekä työn organisointiin, työtyytyväisyyteen ja työssä jaksamiseen liittyviä kysymyksiä. Lisäksi selvitettiin jäsenten kokemuksia ja toiveita omaa liittoaan kohtaan.

Näkemyksiä hallinnollisista kysymyksistä

Seurakuntien yhdistyminen yhtenä vastauksena suomalaisessa yhteiskunnassa meneillään olevaan rakennemuutokseen ja seurakuntien toiminnan taloudellisten edellytysten turvaamiseen ei jäsenten enemmistön mielestä sisällä uhkaa omassa seurakunnassa. Pappien enemmistön (52 %) mielestä yhä useampien seurakuntien tulisi yhdistyä, kun taas kanttoreista näin ajattelee vain vajaa kolmannes. Kielteisimmin yhdistymisiin suhtautuvat pienten alle 4 000 hengen seurakuntien työntekijät. Yleistäen voi sanoa, että mitä suurempi todennäköisyys on sil-

le, että oma seurakunta yhdistetään, sen varauksellisemmin yhdistämiseen suhtaudutaan.

Uuden palkkausmallin tuntemus ja kokemukset sen toimivuudesta ovat jäsenistön vastausten perusteella vielä alkutaipaleella. Vain kolmannekselle jäsenistöstä uudesta henkilökohtaiseen suoriutumiseen perustuvasta palkkausmallista saatu tieto on ollut riittävä. Näkemykset palkkausmallin oikeudenmukaisuudesta jakavat jäsenkunnan kahtia: niitä, jotka näkevät uuden palkkausmallin aiempaa oikeudenmukaisempaan on lähes yhtä paljon kuin eri mieltä olevia. Myönteisimmin uuteen palkkausmalliin suhtautuvat kirkkoherrat – eli ne, jotka usein ovat siitä parhaiten perillä – ja kielteisimmin seurakuntapastorit ja sairaalasielunhoitajat.

Papit ja kanttorit ovat hyvin yksimielisiä siitä, että pappien tulisi tulevaisuudessakin olla tuomiokapitulien alaisuudessa. Enemmistön mielestä näin tulisi olla kanttorienkin osalta. Monet toivoisivat kuitenkin seurakunnille enemmän itsenäisyyttä virkojen

täytössä.

Jäsenten enemmistön mielestä kanttoreille tulisi olla tarjolla nykyistä enemmän esimiestehtäviä. Kanttoreista kuitenkin alle puolet haluaisi toimia esimiehinä. Kanttoreista esimiestehtävistä olivat kiinnostuneet erityisesti niin sanotut A-kanttorit. Papistosta puolestaan kaksi kolmesta haluaisi toimia esimiestehtävässä. Esimiestehtävät kiinnostavat ennen kaikkea miehiä. Erityisesti naiset kuitenkin toivovat kirkkoon lisää naisjohtajia. Naisten vähäisempi kiinnostus esimiestehtäviin kuitenkin ennakoi naisjohtajien määrän suhteellisesti ottaen varsin hidasta kasvua.

Näkemyksiä eettisistä kysymyksistä

Jäsenten selkeän enemmistön mielestä sopivuus papin tai kanttorin virkaan ei riipu sukupuolesta. Kyselyn perusteella varauksellisesti tai kielteisesti naispappeuteen suhtautuvien pappien määrä on vähentynyt selvästi verrattuna vuoden 1998 aineistoon. Lisäksi valtaenemmistö jäsenistä on sitä miel-

tä, ettei naispuolisen papin kanssa yhteistyöstä kieltäytyvien mahdollisuuksia toimia kirkossa tule parantaa eikä heillä pitäisi olla mahdollisuutta toimia kirkossa esimiehinä. Enemmistö jäsenistä ajattelee, että seurakunnan kaikkiin tehtäviin pitäisi palkata vain naispuolisen papin kanssa yhteistyöhön suostuvia.

Jäsenten valtaosan mielestä sukupuolten välinen tasa-arvo toteutuu työpaikoilla hyvin. Varsin huonosti tai erittäin huonosti sukupuolten välisen tasa-arvon kokee työpaikallaan toteutuvan vain 4 % naisista ja 2 % miehistä, hyväksi tilanteen tältä osin kokee 78 % naisista ja 93 % miehistä.

Hedelmöityshoitolaian valmisteluun annettu kirkon lausunto korostaa lapsen oikeutta äitiin ja isään. Lausunnon mukaan hedelmöityshoitoja voidaan antaa vain aviopareille ja keinohedelmöityksissä tulisi käyttää vain aviopuolisoiden sukusoluja. Kyselyyn vastanneiden jäsenten kannat poikkeavat kirkkohallituksen lausunnosta. Aviopuolisoiden mahdollisuutta hedelmöityshoitoihin kannattavat lähes kaikki, mutta monet sallisivat hedelmöityshoidot myös avopareille (papit 58 % ja kanttorit 40 %). Viidennes papeista sallisi hedelmöityshoidot myös yksinäisille naisille tai lesbopareille. Lisäksi enemmistö jäsenistä (52 %) on sitä mieltä, että hedelmöityshoidoissa tulisi voida käyttää perheen ulkopuolisia sukusoluja.

Jäsenten enemmistö suhtautuu kielteisesti samaa sukupuolta olevien kumppanien mahdollisuuteen saada rekisteröidylle parisuhteelle kirkollinen siunaus tai sille, että tällaiselle toimitukselle pitäisi hyväksyä virallinen yhteinen siunauskaava. Kanttorit ovat pappeja varauksellisempia.

Enemmistö on myös sitä mieltä, ettei papilla tulisi olla mahdollisuutta toimittaa samaa sukupuolta olevien parisuhteen kirkollista siunaamista, vaikka kirkolla ei olisikaan virallista yhteistä kaavaa. Papistossa kuitenkin

runsas kolmannes suhtautuu myönteisesti sekä rekisteröidyn parisuhteen kirkolliseen siunaamiseen että virallisen yhteisen siunauskaavan hyväksymiseen. Enemmistö papeista hyväksyy samaa sukupuolta olevien kumppanien kodin siunaamisen.

Papeista 39 % on sitä mieltä, että kirkon pitäisi suoda papille oikeus rekisteröidä mahdollinen homoseksuaalinen parisuhteensa. Kanttoreista näin ajattelee 20 %. Ylipäättään papit ovat kanttoreita hyväksyvämpiä myös sen suhteen, voitaisiinko kirkon eri tehtäviin ylipäättään hyväksyä parisuhteessa samaa sukupuolta olevan kumppanin kanssa elävä henkilö. Kuitenkin pappienkin keskuudessa kielteisesti suhtautuvia on toimisto- ja kiinteistötyöntekijän tehtäviä lukuun ottamatta enemmän kuin asian hyväksyviä.

Työ tuo tyydytystä

Työ tuottaa jäsenille tyydytystä ja työssä on tärkeää saada auttaa ja palvella lähimmäistä. Valtaosalle jäsenistä työ on myös kutsumustehtävä, jossa voi toteuttaa itseään. Palkkaansa tyytyväisiä papeista on kuitenkin vain niukka enemmistö ja kanttoreista alle puolet. Työ kuormittaa monen perhe-elämää, parisuhdetta ja sosiaalista elämää, mutta on samalla sosiaalisesti antoisaa. Työtä tehdään kuitenkin useimmiten aivan liikaa ja vain joka neljäs pappi ja puolet kanttoreista tekee alle 40-tuntista työviikkoa. Yli 50-tuntista työviikkoa tekee papeista joka viides ja kanttoreista joka kymmenes. Lisäksi, vaikka edellisiin tutkimuksiin verrattuna vapaapäivien pitäminen papiston osalta on muodostunut säännöllisemmäksi, jää viidennekseltä papeista ja kanttoreista vapaapäivä pitämättä lähes joka viikko.

Papeista ja kanttoreista kolme neljästä jaksaa töiden kanssa, vaikka töitä olisi paljonkin. Joka neljäs pappi tai kanttori kokee kuitenkin, että töitä on liikaa ja kokee jaksamattomuutta. Kaksi prosenttia jäsenistä kokee, että

töitä on aivan liikaa ja he uupuvat niiden alla. Erityisesti on syytä kiinnittää huomiota kirkkoherrojen ja keskuhallinnon ja hiippakuntien työntekijöiden työmäärään.

Mielipiteitä liitoista

Valtaosa jäsenistä tuntee AKIn hyvin tai ainakin jonkin verran. Viidennekselle liitto on kuitenkin enintään nimi. Crux-lehti on lähes kaikille tärkeä ja siihen on valtaosa tyytyväisiä. Enemmistö on myös tyytyväinen liittoon kokonaisuutena. Kanttorit ovat useimpiin selvitettyihin osatekijöihin tyytyväisempiä kuin papit.

Huomionarvoista on, että jäsenpalveluun, identiteetin tukemiseen ja neuvottelutoimintaan tyytyväisiä on alle puolet jäsenistöstä. Varsinkin kahden viimeksi mainitun osalta tyytyväisten pappien osuus on laskenut selvästi edelliseen jäsenkyselyyn verrattuna. Mielikuvat liitosta ovat kuitenkin kohentuneet useimpien mitattujen tekijöiden osalta. Valtaosalle jäsenistä liitto on tarpeellinen, asiantunteva, luotettava, rehellinen ja yhteistyökykyinen. Kanttorien enemmistön mielestä liitto on myös ystävällinen, hyvin palveleva ja uudistushaluinen.

Jäsenten mielestä ammattiliiton tulisi keskittyä seuraavien viiden vuoden aikana erityisesti työntekijäpuolen edustajana toimimiseen virka- ja työehtosopimusneuvotteluissa, jäsenistön neuvontaan virka- ja työehtosopimusneuvotteluissa ja jäsenistön tukemiseen paikallistason palkka- ja edunvalvontaneuvotteluissa. Edunvalvonnassa suurin osa jäsenistöä korostaa tärkeinä kehittämiskohteina palkkatason nostamisen, eläkekysymykset ja työ- ja vapaa-aikajärjestelyt.

Raportin voi lukea kokonaisuudessaan osoitteessa www.pappisliitto.fi tai www.kolumbus.fi/skul.

Ensi vuoden aikana Cruxissa julkaistaan artikkeleita jäsenkyselystä nousseista aiheista. ■

”Jotkut pitävät runoudesta...”

EIJA VUORELA

DIAKONISSA, VIHDIRIN SEURA-KUNTA

Jotkut pitävät runoudesta / Jotkut – / eli eivät kaikki. / Ei edes enemistö kaikista vaan vähemmistö. / Jollei lasketa koulua, missä on pakko, / eikä itse runoilijoita, / on näitä ihmisiä ehkä kaksi tuhannesta...

Näin kuvaili Nobel-kirjailija Wislawa Szymborska ihmisläjää, johon tunnen kuuluvani. Suhteeni runoihin alkoi jo lapsuudessa. Koululla oli oma osuutensa – minun tapauksessani myönteinen. Samoin silloisen kotiseurakuntani nuoriso-ohjaajan vaimolla, joka valmensi minua runojen esittämiseen. Sitten tuli pitkä elämänvaihe, jolloin runot kuuluivat vain luettuina. Niistä ammensin viisautta, joka ytimekkyydessään selätti monet pitkät puheet. Runoilijoista löytyi ”sukulaissieluja”, elämäntuntojen rohkeita ja rehellisiä tulkkeja, uusien, tuoreiden näkökulmien avaajia.

Noin 20 vuotta sitten suhde runoihin sai toisen ulottuvuuden. Löysin uudelleen runojen esittämisen.

Monien sattumusten seurauksena pääsin mukaan innostavaan ryhmään, jossa aloimme luoda runo- ja musiikkiesityksiä erilaisista teemoista.

Kaikki alkoi työhön liittyvästä suruseminaarista, johon tarvittiin teorioiden ja luentojen vastapainoksi osio, jossa aihetta lähestyttiin taiteen keinoin.

Teemat eivät lopu

Työn vastapainona sukellus luovuuden rikkaaseen maailmaan on ollut innostavaa ja ehdyttävää. Ensimmäinen ammattilaisen ohjaama esitys oli Irja Askolan ja Anja Porion kirjan pohjalta syntynyt naisen elämää kuvaava

”Työn vastapainona sukellus luovuuden rikkaaseen maailmaan on ollut innostavaa ja ehdyttävää”, sanoo Eija Vuorela.

”Matkaan naiset”. Teatteriopettaja Elisa Reunasan kanssa teimme vielä produktiot ”Näin jäätin henkiin” ja ”Jos joskus” teemoina elämän kivut ja unelmat. Aiheet löytyivät ryhmämme pohdintojen tai ulkopuolelta tulevien pyyntöjen kautta. Myös ajankohtaiset, mielestämme kannanottoa odottavat kysymykset ovat virittäneet meitä uusille urille. Runojen ja musiikin keinoin olemme työstäneet sellaisia aihepiirejä kuin naisen ja miehen suhde, rakkaus, perheessä eläminen, suru ja kuolema, työn ja jaksamisen kysymykset, yksinäisyys ja ilo. Ne ovat palvelleet mitä erilaisimmissa paikoissa alustuksina vilkkaalle keskustelulle tai antaneet ajattelemisen aihetta ja hyvää mieltä tavallisen arjen keskellä niin meille kuin kuulijoille.

Työstämisen haaste ja ilo

Usein kysytään, mitä tällainen harrastus tuo vapaa-aikaan? Ainakin haasteita ja tekemisen riemua. Meillä on oikeasti hauskaa yhdessä! Kun jokin

uusi aihe alkaa elää, lähtökohtana voi olla muutama runo tai laulu. Joskus kokonaisuus syntyy nopeasti. Toisinaan taas sisältö kypsyy ajan kanssa. Luemme valtavat määrät, kuuntelemme paljon musiikkia ja vähitellen tarina kasvaa ja punainen lanka löytyy. Mielenkiintoista on havaita miten eri tavoin runoilijat ilmaisevat itseään. Odotus ja synnytys ovat hyviä vertauskuvia tälle prosessille. Kättilönä keskeisessä asemassa ovat ammattitaitoiset ohjaajat, jotka avaavat uusia näkökulmia esitysten työstimiseen. Suuri haaste on löytää oma tulkintatapa ja kehittyä ilmaisussaan.

Totuuden nimissä on kait myönnettävä, että tämä harrastus tydyttää myös omaa sisäistä esiintymisviettiä ja halua ottaa kantaa asioihin, joita pitää tärkeinä. Pienenä lisämausteena on toki muistiharjoitus, jota ulko-oppiminen aina on. Ja sokerina pohjalla: tämän harrastuksen kautta olen tutustunut moniin mielenkiintoihin ja inspiroiviin ihmisiin!

Identiteetillä päähän

MIKA SILTALA

SOSIONOMI-DIAKONIOPISEKELIJA, DIAKONIA-AM-
MATTIKORKEAKOULU, JÄRVENPÄÄN YKSIKKÖ

ENSIMMÄISEN OPISKELUVUOTENI aikana törmäsin usein ääneen lausuttuun huoleen seurakunnan virkaan opiskelevien heikosta seurakuntidentiteetistä. Piikillä on osoiteltu erityisesti diakonian virkaan opiskelevia, mutta arvostelulta eivät ole säästyneet muutkaan.

On varmasti totta, että entiset ajat ovat kaukana, jolloin tulevan diakonissan ensimmäinen pääsyvaatimus oli kahden arvovaltaisen seurakuntalaisen suositukset. Totta on varmasti myös se, että diakonian virkaan opiskelevien suuri keskeytysprosentti johtuu osaltaan tästä opiskelijoiden paljon puhutusta heikosta seurakuntidentiteetistä. Kirkolliset opinnot ovat raskas pala työmäärällisesti ja ylipäätään kaikenlaisten hengellisten asioiden pohdinnan kannalta, jos työskentely näiden teemojen parissa ei ole ennestään tuttua.

OPPILAITOKSET EIVÄT MIELELLÄÄN pidä ääntä julkisuudessa tästä pudokkaiden määrästä, mutta sosionomi-diakonin, -nuorisotyönohjaajan tai sairaanhoitaja-diakonissan tutkinto tarjoaa helpon väylän tiputtaa hengelliset, kirkon virkaan, valmistavat opinnot pois ja valmistua maalliseen tutkintoon.

Toinen kritiikin aihe on kirkollisten opintojen heikko valmentaminen seurakunnan työhön. Opintojen määrä on jouduttu puristamaan minimiin, mikä tarkoittaa käytännössä hyvin tieto- ja asialähtöistä opetusta, jotta vaaditut asiat saadaan opetettua. Se jättää valitettavasti identiteetin rakentumisen taustalle, eikä anna sille sen vaatimaa tilaa ja aikaa. Seurakuntaharjoittelut voivat olla ainoa todellinen kosketuspinta seurakuntatyön arkeen.

Olen kuitenkin vastannut kritiikkiin aina vastakritiikillä. Miksi?

Seurakuntidentiteetti on lopulta aina hyvin liukuva käsite. Se ei ole jotain mikä on tai ei ole, vaan paremmin hyvin tilanne- ja asiassidonnainen yhdyssana, jolle jokainen antaa erilaisia merkityksiä. Se ei yksinkertaisesti ole mitään mitattavaa tai punnittavaa.

Suomen seurakunnat ovat keskenään hyvin erilaisia monessakin suhteessa, ja esimerkiksi työntekijän identiteetin (*ammattillinen identiteetti*) on käytännössä oltava erilainen kuin riviseurakuntalaisen. Suurin osa ammatti-identiteetistä rakentuu itse työssä ja vahvanakin se voi olla koetuksella, jos sen perusta on jossain aivan erilaisessa ympäristössä kuin missä joutuu toimimaan.

TULEVAN SEURAKUNNAN työntekijän kannalta ei ole tärkeintä, millaisella identiteetillä hän tulee opiskelemaan, vaan millaisella hän siirtyy työelämään. Avainsana on joustavuus. Jos opiskelijalla on aloittaessaan valmis vahva kiveen kirjoitettu käsitys seurakuntatyöstä ja siitä, millainen hän haluaa työssään olla, on hänellä edessään kivulias työ opintojensa aikana hakata kivitaulut rikki ja muovata sen jälkeen jotain uutta. Saatetaan olla, että lähes tyhjästä muovaamisensa aloittanut opiskelija pääsee helpommalla, mikäli hänet hyväksytään omana itsenään mukaan. Hyväksytään, että hänellä saa olla heikko seurakuntidentiteetti, ja ollaan valmiita tukemaan häntä valitsemallaan tiellä, mutta kuitenkin realiteetit huomioiden. Taakkojen kantaminen käy liian raskaaksi, jos ei tiedä miksi niitä ylipäätään kantaa.

JOHANNA SILTALA

PAPPIEN JA KANTTORIEN suhtautuminen samaa sukupuolta olevien parisuhteisiin

Miten papit ja kanttorit suhtautuvat samaa sukupuolta olevien parisuhteen kirkolliseen siunaamiseen? Tai voisiko edes heidän kotiaan siunata?

KATI NIEMELÄ

TT, DOS., TUTKIJA, KIRKON

TUTKIMUSKESKUS

HARRI PALMU

TT, TUTKIJA, KIRKON

TUTKIMUSKESKUS

Akavan kirkolliset ammattiliitot AKIn jäsenkyselyn perusteella yli puolet papeista ja kanttoreista suhtautuu kielteisesti samaa sukupuolta olevien kumppanien mahdollisuuteen saada rekisteröidylle parisuhteelleen kirkollinen siunaus. Samalla on kuitenkin varsin paljon myös niitä pappeja, jotka olisivat valmiita toimittamaan samaa sukupuolta olevan parin kirkollisen siunauksen. Vielä enemmän valmiutta olisi kodin siunaamiseen.

Tässä artikkelissa tarkastelemme pappien ja kanttorien suhtautumista seksuaalivähemmistöihin ja samaa sukupuolta olevien parisuhteisiin. Artikkelin pohjautuu tammi-helmikuussa Akavan kirkollisten ammattiliittojen vaalin yhteydessä toteutettuun kyselyyn, johon vastasivat Suomen kirkon pappisliiton ja Suomen Kanttori-urkuriliiton työelämässä olevat jäsenet. Kaikkiaan vastaus saatiin 1 076 henkilöltä, joista 240 kanttoreita, loput pap-

peja ja muita teologeja. Tässä artikkelissa kuvaillaan papiston ja kanttorien samaa sukupuolta olevien parisuhteisiin liittyvien mielipiteiden kirjoa sekä tarkastellaan eri tavoin ajattelevien pappien ja kanttorien määriä.

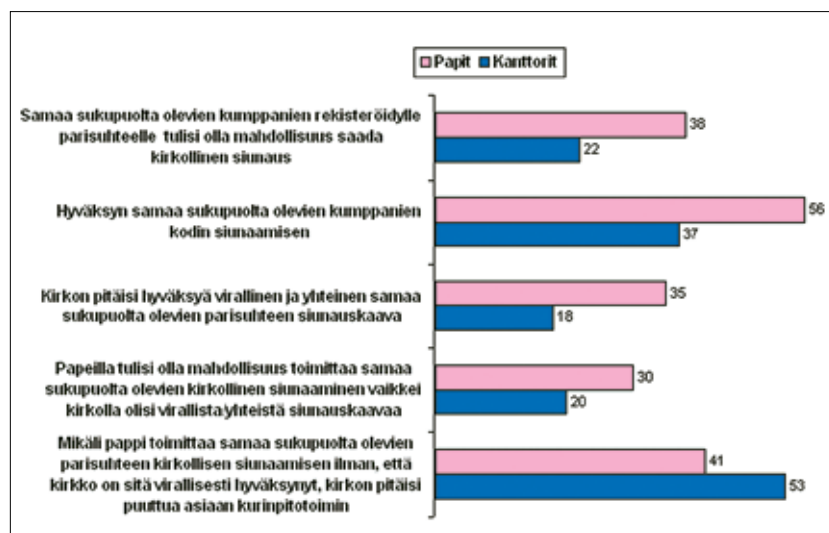
Enemmistö vastustaa

Kyselyn perusteella yli puolet papeista ja kanttoreista suhtautuu kielteisesti samaa sukupuolta olevien kumppanien mahdollisuuteen saada rekisteröidylle parisuhteelle kirkollinen siunaus eikä voisi myöskään kuvitella olevansa toimittamassa työntekijänä tällaista siunausta. Yli kolmannes papeista (38 %) ja joka viides (22 %) kanttoreista kuitenkin toivoisi samaa suku-

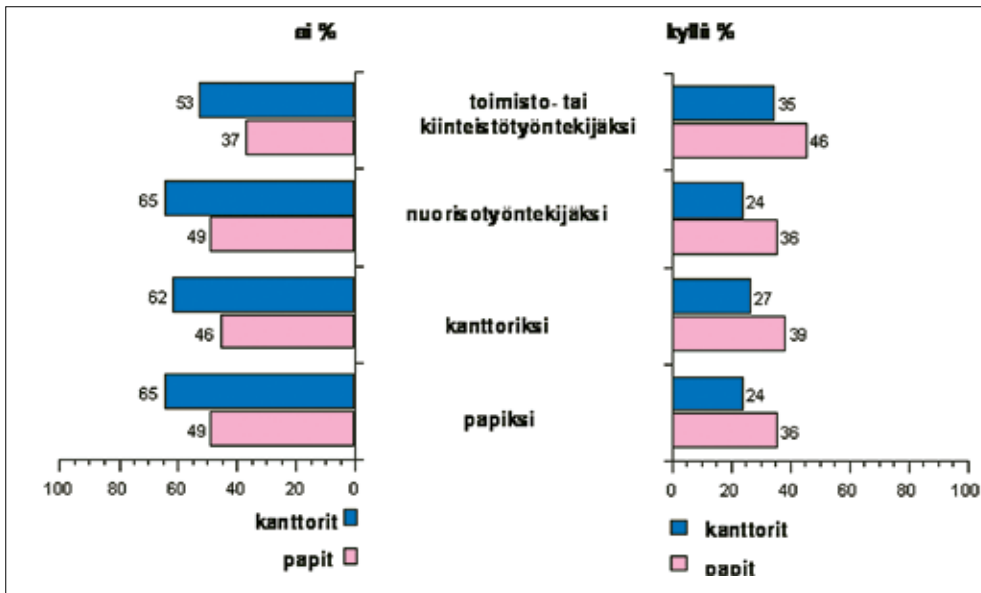
puolta oleville kumppaneille mahdollisuutta saada rekisteröidylle parisuhteelle kirkollinen siunaus.

Pieni osa papeista ja kanttoreista – kaksi prosenttia – on myös jo ollut mukana toimittamassa samaa sukupuolta olevien kumppanien parisuhteen kirkollista siunaamista. Kirkollinen siunaaminen on yleisimmin toteutettu parin kotona tai muissa tiloissa, vain harvoin kirkossa. Lisäksi papeista lähes puolet (44 %) olisi valmis harjoittamaan tällaisen parisuhteen siunaamista. Kanttoreista kolmannes (33 %) olisi valmis olemaan mukana toimittamassa tällaista toimitusta.

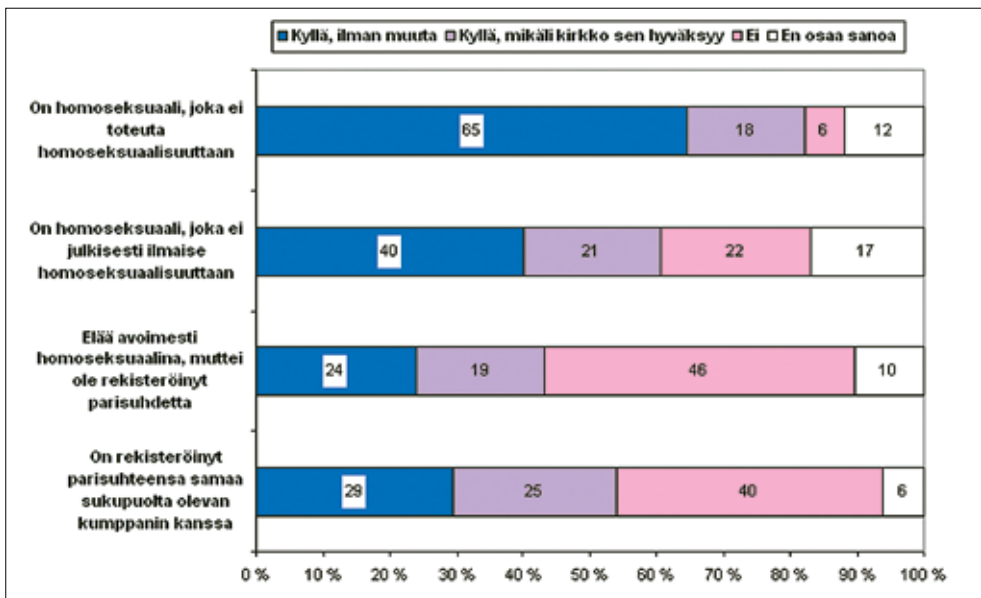
Naispuoliset papit suhtautuvat samaa sukupuolta olevien parisuhteen kirkolliseen siunaamiseen huomatta-

Kuvio 1. Pappien ja kanttorien suhtautuminen samaa sukupuolta olevien kumppanien parisuhteen ja kodin siunaamiseen. Samaa mieltä väitelauseden kanssa olevien pappien ja kanttorien osuus (%).

Kuvio 2. Pappien ja kanttorien mielipiteet siitä, tulisiko seurakunnan työntekijäksi eri tehtäviin hyväksyä myös sellainen henkilö, joka elää avoimesti parisuhteessa samaa sukupuolta olevan kumppanin kanssa (%).

Kuvio 3. Pappien ja kanttorien näkemys siitä, milloin homoseksuaali voitaisiin hyväksyä kirkon virkaan (%).

vasti myönteisemmin kuin miespuoliset kollegansa. Naisista kirkollista siunaamista toivoo yli puolet (53 %), miespapeista reilu neljännes (29 %). Erityisen myönteisiä samaa sukupuolta olevien kumppanien parisuhteen kirkollista siunaamista kohtaan ovat alle 45-vuotiaat naispapit. Heistä kaksi kolmesta (63 %) katsoo, että samaa sukupuolta olevilla kumppaneilla tulisi ol-

la mahdollisuus kirkolliseen siunaamiseen. Sen sijaan yli 55-vuotiaista niin naispuolisista kuin miespuolisista papeista vain joka neljäs kannattaa tällaisten parisuhteiden kirkollista siunaamista.

Toivotaanko virallista siunauskaavaa?

Lähes kaikki parisuhteen kirkollista

siunaamista kannattavista ovat sitä mieltä, että kirkon tulisi hyväksyä virallinen ja yhteinen kaava samaa sukupuolta olevien parisuhteen siunaamiseksi. Papeista kolmannes (35 %) ja kanttoreista joka viides (18 %) kannattaa yhteistä kaavaa. Asiaa vastustaa puolet papeista ja kaksi kolmasosaa kanttoreista. Edelleen enemmistö vastustaa sitä, että pappi toimittaa pari-

suhteen siunaamisen, vaikka virallista kaavaa ei olisikaan. Papeista tällaisen toimituksen hyväksyisi joka kolmas ja kanttoreista joka viides.

Varsin moni – papeista 41 % ja kanttoreista 53 % – odottaisi kirkolta kurinpitotoimenpiteitä pappia kohtaan, joka on toimittanut parisuhteen kirkollisen siunaamisen ilman, että kirkko on sitä hyväksynyt.

Kodin siunaaminen hyväksytään yleisesti

Samaa sukupuolta olevien kumppanien kodin siunaamiseen papit ja kanttorit suhtautuvat yleisesti ottaen myönteisemmin kuin suhteen kirkolliseen siunaamiseen. Kodin siunaamisen hyväksyy yli puolet papeista ja yli kolmannes kanttoreista. Vastustavalle kannelle asettuu vain joka kolmas pappi ja vajaa puolet kanttoreista.

Papeista kolme prosenttia ja kanttoreista kaksi prosenttia on jo ollut mukana toimittamassa samaa sukupuolta olevan parin kodin siunaamista. Lisäksi papeista selkeä enemmistö (62 %) ja kanttoreista lähes puolet (44 %) voisi harkita osallistuvansa toimitukseen. Näin ollen siis vaikka enemmistö Akaavan kirkollisten ammattiliittojen jäsenistä vastustaa samaa sukupuolta olevien kumppanien parisuhteen kirkollista siunausta, enemmistö erityisesti papeista hyväksyy tällaisen parin kodin siunaamisen ja olisi valmis myös olemaan sellaista toimittamassa.

Soveltuuko homoseksuaali kirkon virkaan?

Papit ja kanttorit suhtautuvat varsin eri tavalla myös siihen pitäisikö kirkon suoda papille itselleen oikeus rekisteröidä mahdollinen homoseksuaalinen parisuhteensa. Papeista sen hyväksyisi reilu kolmannes (39 %) ja kanttoreista vain joka viides (20 %). Ylipäättään papit ovat kautta linjan kanttoreita sallivampia. Kysyttäessä voitaisiinko seurakunnan työntekijäksi hyväksyä pari-

suhteessa samaa sukupuolta olevan kumppanin kanssa elävä henkilö, tehtävästä riippuen 36 - 46 % papeista asettuu hyväksyvälle kannelle (katso kuvio 2). Kanttoreista hyväksyviä on 24 - 35 %. Useimmin homoseksuaali hyväksyttäisiin toimisto- tai kiinteistötyöntekijäksi, harvemmin nuorisotyöntekijäksi tai papiksi.

Enemmistö papeista (66 %) ja kanttoreista (60 %) on sitä mieltä, että homoseksuaali voi kuitenkin ilman muuta hoitaa virkaansa kirkossa, kunhan ei toteuta homoseksuaalisuuttaan (katso kuvio 3). Vain 6 % vastustaisi tällaisen henkilön toimimista kirkossa myös siinäkin tapauksessa, jos kirkko yhteisesti hyväksyisi asian. Vajaa puolet (40 %) vastaajista hyväksyisi kirkon virkaan homoseksuaalin, joka ei ilmaise julkisesti homoseksuaalisuuttaan. Lisäksi joka viides olisi valmis hyväksymään tällaisen työntekijän, mikäli kirkko sen hyväksyy.

Vain neljännes (papeista 25 %, kanttoreista 20 %) hyväksyy avoimesti homoseksuaalina elävän henkilön kirkon virkaan siinä tapauksessa, ettei parisuhdetta ole rekisteröity. Hyväksyjien määrä lisääntyy erityisesti pappien keskuudessa, mikäli parisuhde rekisteröidään. 32 % papeista ja 23 % kanttoreista olisi valmis hyväksymään parisuhteensa rekisteröineen homoseksuaalin kirkon virkaan. Lisäksi joka neljäs olisi valmis hyväksymään tällaisen henkilön, mikäli kirkko sen yhteisesti hyväksyy.

Suhtautuminen parisuhdettaan rekisteröimättömään homoseksuaaliin kirkon työntekijään on osalla papeista ja kanttoreista siis samanlainen kuin suhtautuminen eri sukupuolta olevien kumppanien avoliittoon: jos kirkon virassa ollaan, parisuhteen tulisi olla virallistettu. Kokonaisuudessaan reilu puolet papeista ja lähes puolet kanttoreista olisi valmis hyväksymään parisuhteensa rekisteröineen homoseksuaalin kirkon virkaan, mikäli myös kirkko sen virallisesti hyväksyisi. ■

Svenska kyrkan har utrett och diskuterat homosexualitet och hur kyrkan skall förhålla sig till fenomenet under flera decennier. Dokumentrubrikerna berättar något om utvecklingen. Från att ha hetat De homosexuella och kyrkan 1974 har man kommit till Homosexuella i kyrkan 2002.

LEENA BJÖRSTEDT

UTREDNINGSSSEKRETERARE,
KYRKOKANSLIET UPPSALA

Enligt Kyrkomötets beslut har samtal förts i församlingar utifrån detta senaste samtalsdokument. Ett viktigt inslag i dessa samtal har varit – och är – bibeltolkning. I praktiken handlar det ofta om vad som enligt ens tolkning är rätt och vad som är fel, tillåtet och otillåtet. Och hur blir det då för arbetskamraten eller kyrkorådsledamoten som känner sig berörd, den som det kommer väldigt nära? Inte bara så att det kanske handlar om ”mig”, det kan handla om min syster. Om det nu blev några samtal, får vi erkänna, för det blev det inte på alla ställen.

Diskriminering en arbetsmiljöfråga

Diskriminering på grund av sexuell läggning är enligt svensk lag förbjuden i arbetslivet sedan 1999. Svenska kyrkan fick under 2002 en förfrågan om att delta i ett större projekt som skulle fokusera diskriminering på grund av sexuell läggning som en arbetsmiljöfråga. Efter en del om och men beslutade sig Svenska kyrkans Församlingsförbund, den kyrkliga arbetsgivarorganisationen, att delta i projektet som delvis finansierades med medel från Europeiska unionen. Försvarsmakten och Rikspolisstyrelsen

Sexuell läggning - inte bara en teologisk fråga

MAGNUS BJÖRSTEDT

Leena Björstedt:
"Ledare, biskopar, höga chefer har en nyckelposition."

var nära samarbetsparter. Det fanns också ett internationellt forsknings-samarbete med finska och nederländska forskare.

Projektets ramar

Den gemensamma visionen i projektet var att skapa öppna och inkluderande arbetsplatser där ingen mot sin vilja skulle behöva dölja sin sexuella läggning. I det inomkyrkliga arbetet som pågick under åren 2003 - 2005 deltog, utom arbetsgivarorganisationen, den ekumeniska organisationen för kristna homo- och bisexuella EKHÖ, Kyrkostyrelsens kansli och de fackliga organisationerna. Vi var överens om att det behövdes information och samtal om lagstiftningen, om sexuell läggning generellt och om den aktuella situationen för homo- och bisex-

uella personer i samhället och i kyrkan. Tre stift ställde upp som pilotstift för arbetet och deltog i det lokala arbetet. De var Stockholms, Göteborgs och Härnösands stift. Dessa har olika karaktär, Stockholm som storstad, Härnösand som glesbygdstift och Göteborg som det stift där motståndet eller tveksamheten mot homosexuella ansågs vara starkast.

Arbetet riktade sig främst till arbetsgivarrepresentanter, chefer, arbetsledare och förtroendevalda. Fackliga representanter inbjöds att vara med. Det arrangerades utbildningstillfällen där man skulle få kunskaper och insikter. Kunskap om lagar, hela diskrimineringslagstiftningen, och om homo- och bisexuellas situation utifrån färsk forskning resultat kombinerades med personliga berättelser. Korta filmsek-

venser från arbetslivet användes som ingång till samtal i små grupper. Med dessa exempel från vardagslivet på arbetsplatser ville vi både avdramatisera och visa hur lätt det kan bli fel. Dessa filmer, utbildningsmaterialet, har titeln Fritt fram som sedan blev benämning på fortsatt projektarbete. I samtalen kring exemplen skulle man landa på den egna arbetsplatsen: kan det här hända hos oss, hur är samtalstonen i korridorerna, vad behöver vi göra?

Hur gick det?

Vi genomförde det mesta av det planerade arbetet. Mycket blev bra men inte allt. Alla var inte mottagliga. Det kunde bli mycket laddat men det behöver ju inte vara negativt. En svaghet var att vi inte hade någon klar och hållbar plan för fortsatt arbete inom kyrkan efter projekttidens slut. Det hade behövts för att försäkra att arbetet sprids i hela kyrkan.

Vi lärde oss mycket. Ledare, biskopar, höga chefer har en nyckelposition. De anger tonen och pekar riktningen, de skall vara med från början. Planen måste förankras väl hos alla medverkande. Det kan behövas ett extra samtal för vi behöver tid att tänka och ta till oss sådant vi inte känt till, som vi kanske till och med hållit ifrån oss. Man måste vara ihärdig inte bara acceptera ett nej, att det inte passar den närmaste tiden.

Det visade sig att de personliga berättelserna, "vittnesbörden", var mycket uppskattade, kanske till och med det mest uppskattade inslaget. De gjorde allt levande och nära. För många kom projektet att bli ett viktigt steg i livet, något man inte skulle vilja vara utan. ■

ARKI JA KUTSUMUS

– seksuaalivähemmistöt kirkon töissä

Eihän heterotkaan kerro on vuonna 2004 julkaistu tutkimus seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen työelämäkokemuksista.

KATRI VALVE

YHTEISKUNNALLISEN TYÖN
DIAKONI, VANTAAN
SEURAKUNTAYHTYMÄ

Tutkimuksen kyselylomakkeeseen vastasi kaikkiaan 800 henkilöä. Lisäksi tutkimus sisältää tutkimusartikkeleita eri ammattien edustajista. Tätä tutkimusta varten haastattelin keväällä ja kesällä 2003 kymmentä Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa työskentelevää homoksi, lesboksi tai biseksuaaliksi itsensä määrittelevää työntekijää. Tarkoituksena oli nostaa esille niitä tekijöitä, jotka hyvän työelämän näkökulmasta on tärkeää huomioida, kun tarkastelemme seksuaalivähemmistöjen asemaa kirkon töissä. Haastatellut henkilöt työskentelevät pappeina, diakoniatyöntekijöinä, nuorisotyöntekijöinä, kanttoreina ja seurakuntien puutarhureina. Puolet haastateltavista on naisia ja puolet miehiä. Haastateltavien työvuodet kirkossa vaihtelevat kahdesta vuodesta 25 vuoteen. He ovat eri puolilta Suomea sekä pienistä että keskisuurista työyhteisöistä.

Koko työyhteisön asenteita muokkaava prosessi

Yhteiskunnassa vallitseva avoimempi

ilmapiiri ja viime vuosina kirkossa käyty keskustelu seksuaalivähemmistöjen asemasta ovat aktivoineet kirkon työntekijöitä pohtimaan avoimuuden mahdollisuutta. Samalla julkinen keskustelu on luonut heille paineita ja pelkoja ottaa kantaa. Leimautumisen ja syrjinnän uhka on läsnä monissa arkisissa tilanteissa, joissa käydään keskustelua seksuaalivähemmistöjen asemasta kirkossa. Haastatellut edustavat kirkon seksuaalivähemmistöistä sitä ryhmää, joka on ottanut rohkeimmin askelia kohti avoimuutta.

Avoimuus seksuaalisesta suuntautumisesta ei ole joko – tai -tyyppinen tila vaan jatkumo. Uusia ihmisiä ja tilanteita kohdatessa valinta avoimuudesta on tehtävä aina uudestaan. (Luopa 1994) Ratkaisuja ja avoimuutta tarkasteltaessa tilanteita on peilattava ympäristöön. Kyse ei ole ainoastaan henkilökohtaisesta, vaan koko työyhteisön asenteita muokkaavasta prosessista. Avoimuutta ei säatele pelkästään se, miten asianomainen ilmaisee itsään vaan myös se, miten työyhteisössä ollaan valmiita ottamaan vastaan, kuulemaan ja kysymään.

Syrjinnän ja leimautumisen kokemukset palautuvat paljolti siihen, miten kirkon johto ja eri yksiköiden esimiehet ovat valmiita herättämään asiallista keskustelua ja luomaan puitteita ja mahdollisuuksia monimuotoisille elämäntodellisuuksille työelämässä. Piiloon jääneiden tarinoiden näkyväksi tekeminen ja toisaalta kirkolle ominaisten arvojen vakavasti ottaminen (armo, oikeudenmukaisuus, erilaisuus-

den hyväksyminen tms.) on omiaan poistamaan pelkoja ja ennakkoluuloja, joita monet seksuaalivähemmistöihin kuuluvat kirkon työntekijät kohtaavat.

Työntekijä on kokonaisuus

Hengellisessä työssä olevien haastateltavien kertomuksissa välittyi erityisesti se, että seksuaalinen identiteetti läpäisee kaiken ja jäsentää ammatillista identiteettiä. Samoin kuin ammatillisuus kaikkine ulottuvuuksineen on jatkuva prosessi, on sitä myös identiteetin rakentuminen. (Roivainen 2001, Kaskisaari 1995) Eräs haastateltavista kuvaa suhdettaan työhön syväksi sitoutumiseksi, jota luonnehtivat ”toisenlaisesta olemisesta nouseva ymmärrys, kohtaamisen tapa, läsnäolo ja kaaoksensietokyky”. Haastateltujen mukaan osa työssä jaksamista ja työn hyvin tekemistä on, että jokainen työntekijä on kokonaisuus, jota määrittävät ammatin lisäksi elämäntavalliset valinnat, sosiaaliset suhteet ja selkeä jäsenitys omasta identiteetistä. Identiteetin jäsenitys on ollut merkittävällä tavalla ammatillista identiteettiä jäsentävä ja kirkon sanomaan kiinnittävä. Vähemmistöidentiteetti on antanut merkitystä työlle, jota tehdään. Eräs haastateltavista kuvaakin työhön liittyvän sitoutuneisuuden nousevan oman marginaalisuuden kokemuksesta siitä, että on tullut joskus autetuksi sekä uskoon solidaarisuudesta, tasa-vertaisuudesta ja armosta.

Haastateltavien mukaan hyvä työ-

"Kirkon seksuaalivähemmistöihin kuuluvien työelämäntilannetta määrittää vahvasti kirkon asenneilmapiirin ja kulttuurin murros", sanoo Katri Valve.

yhteisö ja työtoverit ovat ensisijaisia tekijöitä työssä jaksamisen ja työssä pysymisen kannalta. Uralla eteneminen oli vasta toissijainen tekijä, ja monet olivatkin tehneet valintoja sen perusteella, millainen työyhteisö on. Tosin useat haastatellut pitivät uralla etenemisen mahdollisuuksiaan heikkoina tai kokivat uran suunnittelun vaikeaksi kirkon asenneilmapiirin vuoksi. Jotkut haastateltavat pitivät ammattitaitoaan ja koulutustasoaan suhteessa työn vaativuuteen epäsuhtaisena. Osa haastateltavista katsoi pystyvänsä haastavampaan työhön kuin mitä tällä hetkellä teki.

Haasteet kirkon työkulttuurin muutokselle

Kirkon puhumattomuuden kulttuu-

rin murtaminen, asiallisen keskustelun synnyttäminen ihmisten erilaisista seksuaalisista identiteeteistä on pitkä tiedostamisen prosessi, joka liittyy koko työyhteisöä ja kirkkoa muuttavaan asenneilmapiirin muutokseen. Mitä on hyvä seksuaalisuus ja mitä seksuaalinen monimuotoisuus, tämä on kirkossa keskeneräinen ja osittain läpikäymättömän keskustelu, jota muun muassa Yhteys-liike ja Arcus-verkosto ovat ansiokkaasti vieneet eteenpäin.

Kirkon seksuaalivähemmistöihin kuuluvien työelämäntilannetta määrittää vahvasti kirkon asenneilmapiirin ja kulttuurin murros. Kirkollisen ilmapiirin asennemuutoksessa ei ole pelkästään kysymys yksittäisten ihmisten esiintulosta, vaan koko organisaatiossa tapahtuvasta muutosprosessista,

joka elää vuorovaikutuksessa ihmisten arkikokemusten kanssa. Tarinoiden merkitys muutosprosessissa on olennainen. Kirkon seksuaalivähemmistöjä haastetaan kulttuurin muutoksen areenoille, vaakakupissa ovat ihmisen yksityisyys, persoona, elämänvalinnat, ammattitaito ja toisaalta kirkon traditio. Kuten kirkon työyhteisöjä ja johtajuutta tutkinut Pontus Salmi on todennut: yhteinen ymmärrys, kollektiivisen tiedon jäsenitys tapahtuu kertomusten välityksellä. Organisaation kulttuuri rakentuu siinä jäsenestyistä kertomuksista. Piiloon jääneet kertomukset ja kokemukset haastavat työyhteisöjä. (Salmi 2003) Myös haastatelluissa nousee esille, että kulttuurin muutoksessa ja työyhteisöjen hyvinvoinnissa on kysymys arkikokemuksen ja työyhteisön välisestä dialogista.

Tämän hetkistä kirkon kulttuurin murrosta suhteessa seksuaalivähemmistöihin voidaan verrata pappisviran avaamiseen naisille. Tällöin ketään ei vaadittu luopumaan vakaumuksistaan, mutta uusi järjestys tunnustettiin koko kirkossa. Tuolloin tapahtuneet muutokset olivat hitaita ja enemmistön hyväksyntää vaativia. Seksuaalivähemmistöjen kohdalla muutosprosessi on jo olemassa kirkossa. (Juva 2003) Kysymys on arjen tarinoiden vastaanottamisesta, joka vaatii työyhteisöltä kypsyyttä. Arkikokemusten dialogin ominaislaatuun kuuluu osallisuuden ulottuvuus. Osallisuuden ydin on siinä, että yhteisön jäsenet ovat itsearvoisesti mukana, heidän erilaisuuttaan ja ominaislaatuun ei ainoastaan tarvita. Heidän ansiostaan merkitykselliset asiat ovat ylipäätään mahdollisia. (Hyväri 2001, 222) Työn sisäinen merkitys ei rakenna pelkästään organisaation sille asettamista tavoitteista ja sisällöistä, vaan jokaisen yksittäisen työntekijän osallisuuden kokemuksesta. Työyhteisöä ei rakenna pelkästään se, mitä sanotaan ääneen, vaan myös erilaiset uskomukset, arvot ja elämänvalinnat, joiden kanssa jokainen työntekijä

elää. (Salmi 2003)

Avoim ilmapiiri on työyhteisössä tärkeä

Haastateltavat kokivat jatkuvalla opimisprosessilla tärkeäksi esimiehen ja hallinnon taholta luodut puitteet. Eri seurakuntien ja yhtymien tekemissä tulevaisuuden strategioissa arvoja tarkasteltaessa keskeisiksi arvoiksi on usein nostettu muun muassa avoimuus, erilaisuuden hyväksyminen, palvelualltius. Kuitenkin on usein niin, että nämä arvot koskevat sitä mitä teemme ulospäin eikä sitä miten kohtelemme työtovereitamme. Haastatteluiden perusteella tärkeänä pidettiin sosiaalista monimuotoisuutta ja sitä, että työyhteisössä vallitsee avoin ilmapiiri, jossa on tilaa työn ja työyhteisön kriittiseen tarkasteluun. Myönteisenä kuvattiin esimiehen demokraattista ja tasapuolista suhtautumista alaisiin. Tärkeitä olivat myös työntekijöiden keskinäiset suhteet, suoruus, asiasta puhuminen niiden oikeilla nimil-

lä ja se, että työpaikkakiusaamista ei esiinny.

Mitä vähemmän työyhteisön sisällä on salaisuuksia, sitä paremmin työyhteisö pystyy ammatillisesti kehittämään. Jännitteinen tilanne luo aina piilotarinoita siitä, mitä saa olla olemassa ja mitä ei. Työn tekemisen ei tule perustua selviytymiseen, vaan kaikkien etu on, että organisaation jäsenet näkevät mielekkäänä työn sisällöllisen kehittymisen. Jatkuvat väistöliikkeet estävät tällaisen ilmapiirin syntymisen. Avoimuudella ja erilaisten todellisuuksien olemassaololla on kumulatiivinen vaikutus. Vaikka avoimuus ja elämäntilanteista nousevat ratkaisut ovat yksilökohtaisia, avoimuus ei ole pelkästään yksityisyyden kysymys, vaan työkuultuurin hengittävyys ja työn kehittämiseen liittyvä tekijä.

Ruotsin evankelisluterilainen kirkko on palkannut työntekijän selvittämään seksuaalivähemmistöjen työoloja ja työelämän tilanteita sekä työskentelemään seksuaalivähemmistöjä ko-

kevan syrjinnän kysymyksissä. Aktiivisiin toimiin haluttiin ryhtyä kirkon työntekijöitä edustavien ammattiliittojen ja kirkon välisessä yhteistyöprojektissa (katso http://www.normgivan.de.nu/NG_kyrkan.asp). Seksuaalisen monimuotoisuuden ja työntekijöiden aseman tiedostamiseen on haluttu panna pitkäjänteisellä työskentelyllä.

Artikkeli perustuu Työministeriön raporttiin "Eihän heterotkaan kerro..." Seksuaalisuuden ja sukupuolen rajankäyntiä työelämässä. Työministeriö: Tutkimukset ja selvitykset 2004. ■

Yhteystietoja

www.arcusfinland.net
www.yhteys.org

Kutsu haastatteluun

Etsin haastateltavaksi sinua, itsesi lesboksi, homo- tai biseksuaaliksi määrittelevä pappi

Teen pro gradu -tutkielmaani Tampereen yliopiston Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitokselle Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lesboksi, homo- tai biseksuaaliksi itsensä määrittelevien pappien näkemuksista ja kokemuksista omasta ammatillisuudestaan ja työntekijyydestään. Vaikka et enää toimisikaan papin tehtävissä, haluan mielelläni kuulla tarinasi.

Haastattelu toteutetaan puhelinhaastatteluna, mutta tahtoessasi Helsingissä, Tampereella ja Oulussa on mahdollista järjestää haastattelu myös kasvotusten.

Haastattelussa esille tulleet asiat raportoidaan tavalla, jossa tutkittavia tai muita haastattelussa mainittuja yksittäisiä henkilöitä ei voi välittömästi tunnistaa. Äänitallenteet hävitetään tutkielman valmistuttua.

Otathan yhteyttä kahden viikon sisällä, 1.11.2006 mennessä.

Anna Maria Suorsa, Teiskontie 17 A 4, 33500 Tampere, anna.maria.suorsa@uta.fi, puh. 040 552 6965.

Ohjaaja Johanna Ruusuvoori, Tampereen yliopisto, Sosiologian ja sosiaalipsykologian laitos, johanna.ruusuvoori@uta.fi, puh. (03) 3551 6571. ■

STINA LINDGÅRD

Homoystävällinen seurakunta

Maailmalla on tullut tutuksi pieni sateenkaaren värinen lippu liikkeen tai ravintolan ovenpielessä. Se kertoo asiakkaalle, että paikka on homoystävällinen. Siellä palvellaan kaikkia asiakkaita tasavertaisesti väestön kanssa.

"SATEENKAARIPASTORI"

Kirkkohallitus jakaa ympäristödiplo-meja seurakunnille, jotka ottavat huomioon nykyaikaisella tavalla ympäristöasiat erilaisissa energia- ja huoltoratkaisuissa. Olisiko seurakunnissa aika herätä myös henkisen ilmapiirin huollossa ympäristöystävällisiin ratkaisui-

hin, joissa ihmisten erilainen seksuaalisuus otettaisiin todesta? Voisiko Suomessa seuraavien seurakuntavaalien jälkeen joku seurakunta julistautua ympäristöystävälliseksi seurakunnaksi seksuaalivähemmistöjen suhteen?

Seksuaalivähemmistöistä ei yleensä puhuta seurakunnissa. Jotkut väittävät, etteivät ole koskaan tavanneet yhtäkään. Jotkut taas sanovat, ettei heitä kiinnosta, mitä ihmiset tekevät makuuhuoneissaan. Parisuhdelain jälkeen työyhteisössä ei enää heitellä homomitsejä, koska kertoja voi leimautua homofobiseksi. Julkkisten iltapäivälehdissä tapahtuneet "kaapista ulostulot" ovat herättäneet odotuksen, milloin kirkossa tapahtuu vastaavaa. Mutta tarvitseeko kirkko omat ulostulijan-

sa? Eikö parisuhdelaki koske kaikkia kansalaisia? Olisi kummallista, jos parisuhteen solminut kirkon työntekijä joutuisi eriarvoiseen asemaan avioliiton solmineen työtoverinsa kanssa. Molemmat elävät rakkausliitossa ja ovat maallisen esivallan edessä sitoutuneet parisuhteeseen. Kirkko on siunannut toisen liiton ja toisen se on jättänyt huomiotta.

Ei voi tulla ulos, jos ei ole vastaanottajia

Kirkko on osa yhteiskuntaa, ei vain se osa väestöä, joka käy kirkossa sunnuntaisin. Säilyttääkseen uskottavuutensa seurakunnan on palveltava kaikkia jäseniään ja huolehdittava heidän tarpeistaan. Rippikoulun seksuaalivalis-

tustunnit ovat hyvä mittari, miten seurakuntaa on ohjattu käsittelemään erilaisuutta. Kirkkoherrat ovat avainasemassa tässä keskustelussa. Usein käy kuitenkin niin, että nuoret valistavat opettajia. Jos pappi ei ota homoseksuaalisuutta puheeksi, sen tekevät nuoret itse.

Kaapista ulostulo on vuorovaikutusta ulostulijan ja vastaanottajien välillä. Parhaimmillaan se on luontevaa paikansa ottamista työyhteisössä. Syli on jokaisen ihmisen ihmisoikeus ja työrauhan takaa laki. On kohtuutonta vaatia, että ulostulija tekee aloitteen työyhteisössä ja joutuu todistamaan erilaisuuttaan, johon toiset ottavat kantaa oman elämänkokemuksensa ja omantuntonsa mukaan. Pahin este ulostulossa on enemmistön vaikeneminen.

Ihmisen seksuaalisuus ei ole pelastuskysymys vaan luotuna olemisen kysymys. Siksi siitä pitäisi voida keskustella. Jumala loi seksuaalisuuden ja ihmisen osa on elää sitä kaikissa sen väreissä.

Keskustelun vaikeus

Seksuaalisuus on aihepiiri, josta seurakunnan työntekijät eivät keskustele keskenään. On itsestään selvää ajatella, että heteroseksuaali tekee kumppaninsa kanssa arkisia askareita. Hän käy kaupassa ja kylpylässä viikonloppuisin perheensä kanssa. Kun puhutaan homoseksuaaleista, ajatellaan vain seksuaalista aktia, joka tulee pitää salassa. Ei ajatella kahden ihmisen rakkaussuhdetta, jossa jaetaan kaikki elämän alueet aivan tavallisella ja normaalilla tavalla: käydään kaupassa ja joskus kylpylässäkin.

Erilaisissa koulutustilanteissa on tapana kertoa jotakin itsestä. Tavallisimmin kerrotaan perhesuhteet, virka-asema ja lasten lukumäärä. Keskeisiä kiinnostaa lastenlasten määrä. Kun sateenkaarikansaan kuuluva työtoveri kertoo elävänsä onnellisessa parisuhteessa samaa sukupuolta olevan

kanssa, syntyy kiusallinen hiljaisuus. Vaikka kertoja kuvailisi perheen ja lastenlasten menestystä erilaisissa elämäntilanteissa, pelästynyt kuulija voi juuttua miettimään syntyisiä tekoja. Hänen päässään voi pyöriä kysymys, miten pappi voi elää seurakunnan keskellä synnissä. Miten rehellinen pappi voi olla seurakunnalle? Jos heteropappi viettää kynttiläillallisen puolisonsa kanssa, hän ei varmaankaan kuvaile sen kaikkia yksityiskohtia seurakunnalle. Jos homopappi osoittaa hellyytään tasavertaisessa rakkaussuhteessa, miten se kuuluu työn suorittamiseen tai seurakunnan palvelemiseen? Jokainen hengellisen työn tekijä tekee työtään persoonallaan. Mitä lähempänä ihmisiä työskentelee, sitä vastuullisempaa on hoitaa omat tarpeensa ja hellyyden kipeytensä. Tunnenälkäinen pappi on seurakunnan riesa. Hän ei pysty antamaan läsnäoloaan, vaan on etsimässä itselleen. Valitettavaa mutta totta: nälkäisen papin tunnistaa saarnasta.

Sateenkaariperheet

Nuoret sateenkaariperheet saavat lapsia. Kun onnellinen äiti ilmoittaa vauvan syntymästä, saattavat rotinat heteroiden malliin olla joidenkin mielestä liian uskaliaita. Mutta kirkkoherran virasto, jossa sateenkaarilapsen rotinakahvit on juotu yhdessä mansikkakakuineen, ei ole enää entisensä. Se työyhteisö on sanonut kyllä ulostulijalle. Siinä työyhteisössä voi alkaa uusi avoimuuden ja vuorovaikutuksen aika-kausi.

Hetero-oletuksen murtamiseen tarvitaan muitakin kuin ulostulija. Ymmärtämättömiä työtovereita on kaikkialla. Joillekin asia on uusi, outo ja pelottava. Siksi erilaisuudesta on puhuttava yhä uudelleen, jotta vuoropuhelua voisi syntyä. Moni luulee tietävänsä, mitä homoseksuaalisuus on. Mutta harva jää kuuntelemaan asiantuntijan ajatuksia, jotka nousevat asiansaamisen itsensä elämästä.

Seurakuntien päiväkerhojen ja ryhmien tulisi olla vastaanottajien kärjessä, sillä seurakunta on kaikkia varten. Jos ajatellaan lapsen parasta, kohdellaan kahden äidin tai kahden isän lapsia tasavertaisesti ja avoimesti niin kuin muitakin lapsia.

On olemassa myös kahden mummin tai kahden ukin perheitä, joissa lapset vierailevat säännöllisesti. Pyhäkoulunopettajat ja kerhotädit saattavat kuulla, mitä mukavaa apumummon tai ukin kanssa tehtiin. Ei ole seurakunnan perustehtävän mukaista käytöstä, jos ohjaaja alkaa puhua synnistä.

Menikö elämä hukkaan?

Kivutta ei selviydytä silloinkaan, kun niin sanottu onnellinen heteroavioliitto päättyy eroon toisen osapuolen seksuaalisen suuntautuminen murtautuessa esiin. Useimmiten lapset hyväksyvät tilanteen nopeammin kuin vanhemmat. Nuorille erilainen seksuaalinen suuntautuminen ei ole yleensä ongelma. Nuori voi jopa pahoittaa mieltänsä siitä, ettei hän ole ollut luottamuksen arvoinen, koska hänelle ei ole kerrottu asiasta jo aikaisemmin.

Erotilanteissa on pelottavaa katsella mennyttä uudesta näkökulmasta. Herää tunne, että elämä olisi ikään kuin valehdellut puolisoille. Seksuaalisuuden merkitys ja tarkoitus voivat kuitenkin muuttua elämän varrella. Naisella on voinut olla voimakas tarve saada lapsia, ja hän on mennyt naimisiin ympäristön painostuksesta. Sama koskee myös miehiä. Kun lapset ovat kasvaneet ulos kodista, voi piilossa ollut erilainen identiteetti vaatia tilaa. Näissä tilanteissa tarvitaan erityisen valistuneita asiantuntijoita, jotka voivat olla molempien osapuolten tukena uuden elämän alussa. Elämällä on tapana noudattaa käsikirjoitusta, jonka ihminen saa jo lapsuudessa. Aikuisena seksuaalisen identiteetin löytänyt voi saada vastauksia elämän tapahtumiin, jotka muuten jäisivät ymmärtämättä. ■

Raamattu, perhearvot ja homoseksuaalinen rakkaus

Kun käsiteltävänä on homoseksuaalisen rakkauden kaltainen kysymys, kiinnostavia raamatunkohtia eivät ole vain ne, jotka koskevat samaa sukupuolta olevien ihmisten välisiä seksiäkteja. Ne pitää ymmärtää osana laajempaa perhe- ja seksuaalikäsitysten ja -käytäntöjen sosiokulttuuria.

JAAKKO HYTTINEN

TM, VANHAN TESTAMENTIN
TUTKIJA

Vanhan testamentin järjestyksessä ensimmäisen luomiskertomuksen mukaan Jumala loi ihmisen mieheksi ja naiseksi ja siunasi heidät sanoen: ”Olkaa hedelmälliset, lisääntykää ja täytäkää maa...” (1. Moos. 1:27 - 28). Toisen mukaan ihminen, Aadam, löytää itselleen ”sopivan avun” naisesta, ja yleinen perustodellisuus on sellainen, että ”mies jättää isänsä ja äitinsä ja liittyy vaimoonsa, niin että he tulevat yhdeksi lihaksi” (2:18, 23 - 24).

Genesiksen alun kertomuksissa kuvataan koetun elämäntodellisuuden perusluonnetta kertomalla, miten se on saanut alkunsa keskittyen keskeisiin asioihin. Vaikka näistä peruskertomuksista ensimmäiset näyttävät kuvaavan miehen ja vain yhden naisen välistä liittoa, niitä ei ole syytä pitää yksiavioliiton julistuksina. Ne on kirjoitettu aikana, jolloin yhteiskunnan sosiaaliseen rakenteeseen kuului kyseenalaistamatta moniavioliiton, jos rikkaus eli runsas siunaus teki sen mahdolliseksi. Se oli kuitenkin vain harvojen todellisuutta.

Tarkemmin määriteltynä kyse oli monivaimoisuudesta. Michellä saattoi olla useita vaimoja sekä jalkavaimoja, joiden lapsilla ei ollut yhtäläisiä perillisen oikeuksia. Lisäksi mies saattoi

käydä porton tykönä. He taas olivat arvostuksesta osattomia naisia yhteisön ulkoreunalla, joita ei ollut määriteltä normaaliin tapaan miehen kautta. Vanhassa testamentissa ei ole mies-

tä koskevaa uskollisuuden vaatimusta. Dekalogin kielto ”älä tee aviorikosta” (2. Moos. 20:14) kielsi loukkaamasta toisen miehen yksinoikeutta naiseensa sekä mieskunniaa, joka oli tuon ajan ensisijainen ihmisarvo.

Patriarkaalisessa sosiokulttuurissa yhteiskunnan perusyksikköjen, suurperheiden isillä, oli keskeinen asema. Sana, joka on käännetty suomalaisen raamatunkäännökseen toisaalta ”aviomieheksi” ja toisaalta orjien ”isännäksi”, on hepreassa yksi ja sama sana ”*adon*”, joka merkitsee ”herra”. Myös sana ”isä” oli vahvasti hierarkkinen käsite.

Yhteisön arvolliset naiset eivät saaneet olla intiimissä kontaktissa useamman miehen kanssa, paitsi jos aviomies kuoli tai ”antoi hänelle erokirjan” eli erotti hänet (5. Moos. 24:1). Tällöin nainen pyrki uudelle miehelle jo toimeentulon takia. Perussäännön mukaan nainen oli läpi elämänsä jonkun miehen hallinnassa, ensin isän ja sitten aviomiehen (4. Moos. 30). Avioliitto merkitsi naiselle toisaalta toimeentuloa, toisaalta jatkuvaa raskaana oloa ja synnytysten hengenvaaraa. Nainen oli maaperä, johon mies kylvi siemenensä. Naisen arvo riippui hänen hedelmällisyydestään, ensi sijassa hänen synnyttämistään pojista (vrt. 1. Tim. 2:15).

Miespuolisista jälkeläisistä riippui perheyhtiön tulevaisuus ja vanhempien vanhuudenturva. Usko kuolleiden ylösnousemukseen puuttuu Vanhasta testamentista vielä lähes tyystin. Myös siksi oli tärkeää, että elämä jatkui jälkeläisissä, jotka kantoivat isänsä nimeä. Silti lasten kuritus oli kovakou-raista (San. 13:24, 19:18). Mutta sama koski orjien kuritusta (San. 29:19, 21, 1. Piet. 2:18–20) ja ilmeisesti vaimojenkin.

Synnytys oli pelottava asia. Synnyttänyttä naista pidettiin saastaisena, häneen ei saanut koskea. Hänestä oli toimitettava puhdistautumisriitti uhreineen. Jos lapsi oli tyttö, saastaisuusaika

oli kaksinkertainen poikaan verrattuna (3. Moos. 12). Luukkaan mukaan puhdistautumisriitti suoritettiin myös Jeesuksen äidin, Marian, puolesta (Lk. 2:22–24). Se eli myös kristillisessä kirkossa jopa 1900-luvun alulle, meillä kirkottamisen nimisenä.

Samaan tapaan nainen tuli saastaiseksi niin kuukautisista kuin emättimen sairaalloisesta vuodostakin, tai mies yhtä lailla siemensyöksystä kuin siittimen sairaalloisesta vuodostakin (3. Moos. 15). Kirkon piirissä keskusteltiin vielä varhaiskeskialalla, saako nainen osallistua ehtoolliselle kuukautisten aikana.

Avioliitto ei ole Raamatussa sakraali instituutio. Sitä ei siunannut tai vahvistanut pappi eikä mikään muukaan viranomainen. Se kuului yksilöoikeuden piiriin, mutta sillä oli yhteisön vahva tuki. Miehen yksinoikeutta naiseensa ei saanut rikkoa. Avioliitto sovittiin kihlauksessa, jossa sovittiin myös morsiamen hinnasta ja myötäjaisista. Myötäjaisillä oli merkitystä vaimon leskeksi jäämisen tai erottamisen varalta.

Lesken turvasta, mutta samalla omaisuuden säilymisestä suvulla, oli kyse myös lankousavioliitossa (5. Moos. 25:5–10). Miehen tuli ottaa lapsettomana kuolleen veljensä vaimo omakseen. Naisen synnyttämä esikoinen katsottiin kuolleen miehen pojaksi, ”jotta hänen nimensä ei häviäisi Israelista”.

Raamatun perhekuvaan kuuluvat myös orjat Vanhan testamentin lainsäädännöstä Uuden testamentin huoneentauluihin. Myös orjien kesken oli aviosuhteita. Niitä voimakkaampi oli kuitenkin usein isännän omistusoikeus. Miesorjan vapautuessa – naisorjalta ei ollut yhtäläistä vapautumisoikeutta – tämän vaimo jäi isännän haltuun, jos isäntä oli antanut hänet tälle vaimoksi orjuuden aikana. Samoin orjuuden aikana syntyneet orjien lapset olivat isännän omaisuutta (2. Moos. 21:1–11).

Naisia ja orjiakaan ei saanut silti kohdella miten vain, laissa on myös heidän ihmisyyttään suojelevia määräyksiä.

Puhutaanko Vanhassa testamentissa homo-seksuaalisesta rakkaudesta?

Sodoman nimeen on totuttu liittämään homous. Sodoma-kertomuksen (1. Moos. 19) mukaan kaupungissa asuva Loot saa vieraikseen kolme miestä, enkeliä. Sodoman miehet tulevat vaatimaan, että Loot luovuttaa vieraat heidän raiskattavakseen. Vieraanvaraisuuden pyhän velvoitteen vastakohtana vieraita uhataan väkivallalla ja mieskunnian viemisellä. Tuon ajan maailmassa raiskaajan käsitettiin samalla ryöstävän itselleen raiskattavan miehisen voiman. Kertomuksen varhaisessa vaikutushistoriassa Sodoman synniksi ymmärretään vieraanvaraisuuden velvoitteen rikkominen ja muukalaisviha, ei miesten välinen seksi. Tämä ilmenee myös kertomuksen toisinnosta Tuomarien kirjan 19. luvussa. Siinä raiskausuhan kohteena on Gibeassa matkallaan yöpyvä leeviläinen. Kaupunkilaiset tyytyvät miehen sijasta tämän jalkavaimoon, jonka he raiskaavat ja pahoinpitelevät kuoli-aaksi. Väkivalta saavuttaa päämääränsä: näinkin voitiin miehen kunnia häpäistä. Homoseksuaalisen rakkauden kanssa näillä kertomuksilla ei ole mitään tekemistä.

Miesten välistä seksiä koskevat kielot Vanhassa testamentissa kuuluvat Pyhyyslain perhe- ja seksuaalitabuja sisältävään säädöskokoelmaan (3. Moos. 18:22) ja rangaistussäädöksiin (20:13), joissa kielletään ennen muuta yhtyminen lähisukulaisiin. Kuolemantuomion ansaitseva rikos on myös yhtyminen kuukautistilaiseen vaimoon tai miehen kanssa makaaminen niin kuin naisen kanssa maataan. Kuolemanrangaistuksen ansaitsee sekin, joka herjaa isäänsä tai äitiään.

Miehen kanssa makaaminen niin

kuin naisen kanssa maataan viittaa anaaliyhdyntään, mutta ensisijassa siihen, mikä aktissa nähtiin torjuttavana: se alensi vastaanottavan miehen naisen rooliin, jossa tämän miehelle kuuluva käyttäytymisvelvoite ja mieskunnia oli mennyt. Hän luovutti miehisen asemansa ottajansa edessä, jopa miesvoimansa tälle. Tällainen loukkasi patriarkaalista roolijakoa, jolle yhteiskunta oli rakennettu.

Kielto on myös sukua tabuille, joissa kielletään lajien sekoittaminen. Eri laisten eläinten ei saanut antaa pariutua, peltoon ei saanut kylvää kahta erilaista siementä, vaatetta ei saanut kutoa kahdesta erilaisesta langasta, vastakkaisen sukupuolen vaatteisiin ei saanut pukeutua, ketään, jonka kivekset oli murskattu tai elin leikattu, ei saanut lukea Herran kansaan kuuluvaksi (3. Moos. 19:19, 5. Moos. 22:5, 9 - 11, 23:2). Mies oli eri ”lajia” kuin nainen, eikä eroa saanut hämärtää.

Kertomuksissa nuoresta Daavidista kuningas Saulin poika Jonatan solmii liiton Daavidin kanssa, koska ”rakastaa tätä kuin omaa henkeään” (1. Sam. 18:3, 20:16 - 17, 30). Kun Daavid joutuu pakenemaan Saulia, miehet suutelevat toisiaan ja itkevät yhdessä (20:41). Jonatanin kuoltua Daavid valittaa ”veljensä” kohtaloa: tämän ”rakkaus” (näin hepreassa) oli Daavidille ”naisen rakkautta ihanampi” (2. Sam. 1:26). Daavidilla on vaimo, Mikal. Miesten välisestä seksistä ei kerrota.

Homoseksuaalisesta rakkaudesta ei tässäkään voi puhua. Sen sijaan tasavertaisten ihmisten välisestä rakkaudesta ja läheisyydestä kertomuksessa on kyse.

Naisten välisestä seksuaalisuudesta ei Vanhassa testamentissa puhuta mitään.

Seksuaali- ja perhearvot Uudessa testamentissa

Uuden testamentin puolella moni perinteisen sosiokulttuurin piirre säilyy. Mutta Uusi testamentti todistaa myös

sosiokulttuurin kritiikistä ja muutoksesta.

Jeesus näyttää liikkuneen paljolti sosiaalisen arvoasteikon alapäähän kuuluneiden sekä suoranaisten hylkiöiden, porttojen ja publikaanien seurassa. Hän myös hylkäsi tavanomaiset perhesiteet ja jopa hyökkäsi patriarkaalista yhteiskuntajärjestystä vastaan (Mt. 23:9, Lk. 14:26).

Jeesus torjui avioeron (Mk. 10:1 - 12), ehkä siksi, että erotettu vaimo joutui sen myötä puille paljaille. Homosuhteista Jeesus ei puhu mitään. Sen sijaan hän puhuu myönteisesti eunukeista, jotka ovat olleet äitinsä kohdusta saakka sellaisia, eunukeista, jotka toiset ihmiset ovat kastroineet sekä eunukeista, jotka ovat itse kastroineet itsensä taivasten valtakunnan tähden (Mt. 19:12). Kirkkoraamattu tulkitsee kreikan eunukki-sanan metaforisesti avioon kelpaamattomaksi, mutta luultavammin Jeesus puolustaa tässä jumalanpalvelusyhteisön ulkopuolelle suljettujen kastroitujen oikeutta taivasten valtakuntaan (samoin Jes. 56:3 - 5).

Paavalin seurakunnissa esiintyi myös naisia keskeisissä asemissa. Silti hänellekin naisen alamaisuus mieheen nähden oli itsestäänselvyys (1. Kor. 11:1 - 16). Hän kuitenkin torjuu porttoon yhtymisen ja edellyttää yksiviivisuutta sekä uskollisuutta myös mieheltä, kuten evankeliumien Jeesuskin (1. Kor. 6:12 - 20, 7:1 - 5, Mk. 10:11). Paavaliala myöhemmissä kirjeissä (Ef., 1. Tim, 1. Piet.) patriarkalaisuus jälleen korostuu.

Roomalaiskirjeessä (1:22 - 27) Paavali kuvaa pakanoiden paheita sanoen, että ”naiset ovat vaihtaneet luonnollisen sukupuoliyhteyden luonnonvastaiseen, ja miehet ovat samoin luopuneet luonnollisesta yhteydestä naisiin ja heissä on syttynyt himo toisiaan kohtaan”. ”Luonnonvastaisella” tai ”luonnonmukaisella” viitattiin tuona aikana yleensä kulttuurisiin asioihin. Paavali toteaa toisaalla, että ”luonnon mukaan

pitkä tukka on miehelle häpeäksi mutta naiselle kunniaksi” (1. Kor. 11:14 - 15). Paavali käsittää homosuhteet seurausena luonnollisen sukupuoliyhteyden ”vaihtamisesta”. Hänellekään ei ole olemassa homoseksuaalisuuden kategoriaa eikä modernia ymmärrystä homoseksuaalisuudesta persoonsa kuuluvana seksuaalisena suuntautumisena. Hänellä ei ole sellaista ymmärrystä luomakunnan moninaisuudesta, jossa toisten luonto ei kaipa vastakkaista sukupuolta vaan samaa sukupuolta olevan ihmisen syliin. Hänelle kaikki ihmiset ovat lähtökohtaisesti heteroja. Hän näkee homosuhteet vain vastuuttomana seksihurjasteluna.

Se mistä viitekehyksestä käsin Paavali pohjimmiltaan näkee asian, ilmenee kohdasta 1. Kor. 6:9. Sen pahelutetelossa esiintyvät ”miesten kanssa makaavat miehet”, sananmukaisesti ”miesmakaajat” sekä (naismaisen) ”pehmeät”. Paavali näkee asian aikansa patriarkaalisen sosiokulttuurin polarisoituneiden sukupuoliroolien kautta: miesten välinen seksi tarkoitti toisen miehen alentamista naisen osaan, mieskunnian ja miesvoiman viemistä.

Roomalaiskirjeen kohta on ainut kohta Raamatussa, jossa mainitaan naisten välinen seksi. Toisen naisista piti siinä ilmeisestikin omaksua tavalla tai toisella miehen rooli. Tämä edusti pöyristyttävää röyhkeyttä.

Raamatussa on pyritty soveltamaan ihmisen arvon ja rakkauden eetos aikansa sosiokulttuurin puitteissa. Jo Raamatun sisällä on nähtävissä sosiokulttuurin muutoksia, ja muutos on jatkunut sen jälkeen. Ihmisen arvon ja rakkauden eetos on kuitenkin säilynyt kristillisen etiikan lähtökohtana.

Kirjoitus on tiivistelmä esitelmästä, joka on pidetty Yhteys-liikkeen järjestämässä Näkymättömästä näkyväksi -seminaarissa 28.6.2006.

Esitelmä on kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa www.pappisliitto.fi. ■

Kirkollisista blokeista

Olen toiminut nyt 27 vuotta pappina ja hakenut vuosien aikana erinäisiä virkoja. Olen myös pelannut 40 vuotta lentopalloa ja tehnyt verkolla isijoille lukemattomia blokkeja. Kokeukseni kirkollisista esteistä eli blokeista voi kiteyttää seuraaviksi teeseiksi:

Kirkossa on ainakin seuraavia virkablokkeja, joiden rajoja on vaikea ylittää: *seurakuntablokki, hallintoblokki, järjestöblokki, kirkon keskus -blokki, kansanopistoblokki, ikärasismiblokki*.

Seurakuntablokki merkitsee sitä, että virkoihin valitaan pääsääntöisesti oman seurakunnan pappi. Kirkkoherran tai kappalaisen vaalissa on muualta lähes mahdoton tulla valituksi, jos seurakunnasta on oma ehdokas. Seurakunta tai seurakuntaneuvosto ei siis halua ottaa riskiä väärästä valinnasta. Poikkeukset kuten Leppävaaran ja Töölön kirkkoherranvalinnat 2006 selittyvät oman pojan paluuna takaisin maailmalta.

Jos lisäksi olet ollut seurakunnassa pitkään, on turha haikailla muualle valinnasta. Veteraaneille on vain yksi tie, seurakunnan sisäinen valinta. Blokki toimii siis kahteen suuntaan, pitää valinnat sisäisinä ja estää pääsyn sisältä ulos.

Hallintoblokin mukaan hallinto-

virkaan valitaan vain aiemmasta hallintovirasta. Esimerkiksi uuden Espoon hiippakunnan valinnat kohdistuivat hallintobyrokraatteihin. Ketään ei valittu seurakunnasta. Parjattu byrokraatin leima on siis positiivinen näissä valinnoissa. Pelataan varman päälle ja otetaan sellaisia, jotka jo asiat osaavat. Valitaan vaikka yhteiskunnan byrokraatti, jos kirkollista byrokraattia ei ole tarjolla. Muilla ei ole mahdollisuuksia.

Järjestöblokki pitää vain oman järjestön tai herätysliikkeen jäsenen valintaa mahdollisena. Tässäkin toimii tunnettavuuskerroin. Herätysliikkeissä vaikuttaa myös tunnettu, kuuluisa nimi tai oman väen sukulaisuus. Inhimillistä mutta totta.

Kirkon keskus -blokki pitää Satakadulle valitut talossa eläkeikään saakka. Olin 1982 siellä viransijaisena. Silloiset työntekijät ovat paitsi siinä yksikössä, paljolti talossa muuallakin vielä työssä. Muutama on tosin jo päässyt eläkkeelle.

Kirkon keskus -blokissa vaikuttaa seurakuntablokin tavoin paitsi sisäinen koheesio eli yhteenkuuluvuus myös ulospääsyn vaikeus. Keskukseen johtavalta paikalta ei pääse seurakuntaan edes kappalaisen saati sitten kirkkoherran virkaan. Kokeiltu on.

Kansanopistoblokki hellii kansanopistoon kulkeutuneita pappeja si-

sällään. Muualle, edes seurakuntaan, ei helposti ole pääsyä. Kansanopistoväki on omanlaistaan ja eriytyy muusta kirkosta. Vaikka tuomiokapituli arvostaisi ja antaisi ensimmäisen vaalisijan, äänestäjiä se ei vakuumta.

Ikärasismiblokki alkaa vaikuttaa, kun 50 vuotta on tullut täyteen. Vaikka eläkeikä pakenee ja voi olla jo 68 vuodessa, on yli 50 vuotiaan vaikea pärjätä valinnoissa. Piispaksi-kin on valittu jo 40-vuotias, samoin muihin johtaviin virkoihin kirkossa. Ikä ja kokemus ei siis ole etu vaan rasite.

Tässä siis teesini. Onko tällainen ”pilttuuteoria” totta? Onko jollakulla lisäselityksiä, vai oletko eri mieltä näistä väitteistä? Miten itse olet onnistunut ja tullut valituksi blokista toiseen?

Blokki: (ransk. bloc ”kasa”) IYL. tilapäisluonteinen puolue ryhmä, valtioryhmä, taloudellinen ryhmittymä. - 2 Arkik. ryhmä, lohko. - 3 Arkik., lehtiö. - 4 Arkik., järkäle, harkko, kasa, este. - 5 Urh. torjuntatapa vars. lentopallossa. - 6 Fysiöl. lääket., katkos, salpauma. - 7 Tilastot., lohko. (Turtia Kaarina; Siivistysanat. Keuruu 2001)

JUKKA KNUUTTI
Pastori, TL,
Espoo

AJANKOHTAISTA VERKOSSA

Diakoniatyöntekijöiden Liitto

www.dtl.fi

Luottamusmiesvaalit.

Opintomatka Brysseliin 2007.

Diakoniatyöntekijöiden päivät 2007.

Verkkosivut uudistuvat.

Kanttori-urkuriliitto

www.kolumbus.fi/skul

Kanttori-urkuriliiton ja AKIn opintomatkat 2007.

Opiskelijavaliokunnan ja opiskelijasihteerin ensimmäinen kokous yhdessä.

SKUL:n 100-vuotisjuhlat 14. - 15.6.2007.

Pappisliitto

www.pappisliitto.fi

Pappisliiton ja AKIn opintomatkat 2007.

Papiston päivien antia loka-marraskuun vaihteessa.

Vuoden pappi.

Stipendin saajat.

VIIMEISILLÄ LAULUJUHLILLA?

MIKAEL HELENELUND

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITON
PUHEENJOHTAJA

mikael.helenelund@evl.fi

O LIN TOISILLA POHJOISMAISILLA kirkkolaulujuhlla Oslossa 25. – 28.5 ja kaksi viikkoa myöhemmin Kuopion valtakunnallisilla kirkkomusiikkijuhlilla. Voiko kesän paremmin aloittaa? Oslossa oli koolla vain noin 400 kuorolaista, Kuopion juhlisiin osallistui 7 000. Ohjelmatarjontakin oli Oslossa huomattavasti Kuopion juhlia suppeampi. Norjalaisten toivomuksesta juhlan pääteoksena oli Egil Hovlandin ja Tua Forsströmin *Du såg mig*, Porvoon hiippakunnan vuoden 2000 kirkkomusiikkijuhlien tilausteos. Lähes tunnin mittainen sävellys esitettiin kuorolaisten yhteisvoimin Oslon tuomiokirkossa ilmeisen liikuttuneen 82-vuotiaan säveltäjän läsnäollessa. Juhlamesussa kuorolaiset osallistuivat suomalaisen ja tanskalaisen tilausteoksen kantaesitykseen. Yhteislaulutilaisuus *Norden syn-ger* oli kuin leppoisia perhetilaisuus.

KUOPION KIRKKOMUSIIKKIJUHLAT olivat monipuolisuudessaan Oslon juhlisiin verrattuna huikea tapahtuma. Järjestelyt olivat onnistuneet, juhkakansa täytti kirkot, tunnelmaa nosti kaunis sää ja ulkoiset puitteet olivat upeat. Runsaasta tarjonnasta valitsemani konsertit olivat mielenkiintoisia ja korkeatasoisia. Sunnuntain juhlamessussa Kuopio-hallissa esitettiin *Communio*-sävellyskilpailun satoa laulujen oikeassa liturgisessa yhteydessään. Pätevät kuoronjohtajat saivat johtamansa laulut toimimaan hämmästyttävän hyvin tuhansien laulajien laulamina. Juhlat huipentuivat suureen säveljuhlaan, jossa kuorokansa selvisi kaikella kunnialla mahdolltoiman tuntuista esiintymistilanteesta.

Silti Kuopion juhlat herättivät minussa kysymyksiä. Miksi lapsi- ja nuorisokuoroilla oli niin vaatimaton rooli? Ovatko pienimuotoiset laulut sittenkään paras tapa hyödyntää juhlisiin kokoontuvaa suurkuoroa? Egil Hov-

landin *Du såg mig* -tyyppinen laajempi kirkkomusiikkiteos olisi meilläkin musiikkillisesti mielekkäämpi haaste, niin laulajille kuin kuulijoille. Rohkeammalla ohjelmistovalinnalla voisi olla myönteinen vaikutus uusien laulajien rekrytointiin. Kuopion juhlien nostattama suurin kysymysmerkki tulevaisuutta ajatellen on juuri laulajien jälkikasvun puute. Kirkkomusiikkijuhlien osanottajamäärä on huipuvuodesta 1986 (Joensuu 13 000 henkeä) laskenut Kuopion 7 000:een, ja samalla osallistujien keski-ikä on noussut huolestuttavasti.

LAULAJIEN REKRYTOINTI kirkkokuoroihin on suuri haaste, johon on tartuttava kaikin mahdollisin keinoin. Mutta yhtä suuri haaste on niiden kuorojen ja kanttorien mukaan saaminen, jotka tänään eivät koe kirkkomusiikkijuhlia omikseen. Juhlien pitäisi muuttua kirkkokuorojen laulujuhlista moni-ilmeisiksi kirkon musiikkijuhliksi, joissa seurakuntien musiikkityön koko kirjo esiteltäisiin laajalla rintamalla. Lapsi- ja nuorisokuoroille tulisi antaa huomattavasti nykyistä enemmän tilaa, kuten myös erilaisille laulu- ja soitinyhtyeille sekä orkestereille. Näin juhlat kuvastaisivat paremmin kirkon yhä monipuolisempaa musiikkityötä koko laajuudessaan.

Kirkkomusiikkijuhlien neljä taustayhteisöä – Kirkkohallitus, Suomen Kirkkomusiikkiliitto, Suomen Kanttori-urkuri- ja kirkkopalvelut – ovat käydyissä keskusteluissa kaikki ilmaisseet samansuuntaisia ajatuksia siitä, miten kirkkomusiikkijuhlia voisi kehittää moni-ilmeisiksi kirkon musiikkijuhliksi. Tällaisen kehityksen myötä kanttorien tekemän monipuolisen musiikkityön hedelmät tulisivat entistä paremmin julkisuuteen. Eivätkä kanttorit itsekään enää malttaisi jäädä tulematta. ■

TANJA MIKKOLA/KUVAKOTIIMAA

VIERAANVARAISUUS

on ollut pappiloiden suuria perinnäispiirteitä

Vieraanvaraisuus on sosiologi Edward Westermarckin mukaan ollut hyvin keskeistä kristillisessä etiikassa ja samalla eräänlainen ”ensimmäisen luokan velvollisuus”. Tämä velvollisuus on ollut itsensä sivistyneeksi luokitelleen yhteisön tai kansan tapa kohdata toinen.

TUULA-MARIA AHONEN
VAPAA TOIMITTAJA, SOSIAALI-
PSYKOLOGI

Vieraanvaraisuus on toteutunut ennen kaikkea pappiloissa. Maarit Knuutila kertoo kirjassaan *Pappilan hätävara – vieraanvaraisuuden taidosta* elävän mielenkiintoisesti, mitä kaikkea sanonta ”pi-

detään kuin piispaa pappilassa” on pitänyt sisällään.

Kirkoilla ja luostareilla on ollut keskeinen merkitys vieraanvaraisuuden tarjoajina jo keskiajalta saakka. Pappila, vaikka olikin papinperheen koti, oli puolijulkinen tila. ”Jokainen papinrouva on jo ennen avioliittoaan edes jotenkin valmistautunut siihen, ettei hänen kotinsa tule koskaan olemaan

täysin hänen omansa”, kertoo eräs pappinrouva.

Monessa pitäjässä pappila oli ainoa herrasväki, ja pappila ja erityisesti pappinrouvat olivat säädynmukaisten tapojen ja yleisen sivistyksen vartijoita. Katsottiin, että pappiloissa noudatettiin kyläyhteisön parhaita tapoja, joten niistä otettiin mallia.

Pappiloissa noudatettiin sekä kristillistä että säädynmukaista vieraanvaraisuutta sen perusteella, kuka milloinkin tuli kylään.

– Vaatimattomimmat vieraat tai kulijat kestittiin joko keittiössä tai muissa talon arvottomimmissa osissa. Arvovieraat söivät ruokasalin puolella, Knuutila kertoo. – Ovet olivat todella auki kelle tahansa, mutta kynnyksistä säätyläisen vieraanvaraisuuden kohteeksi oli korkea.

Suuri vaiva ja ponnistus piispan eteen

Piispat tarkastivat hiippakuntansa yleisimmin 1 - 5 vuoden välein. Piispan vierailua ryhdyttiin pappilassa valmistelemaan jo kuukausia ennen varsinaista tapahtumaa.

– Koko pappilassa oli sisällä ja ulkona tehtävä suursiivous. Usein vieraita varten ommeltiin omat erityiset vuodevaatteet ja ne olivat yleensä parempia kuin mitä talonväki käytti, Knuutila kertoo.

– Pitokokit saapuivat juhlatiloihin yleensä hyvissä ajoin, toisinaan jo viikkoja ennen juhlaa. Kun pakastimia ja jääkaappeja ei ollut, ruokalista ja ruo-
ken tekemisen järjestys piti suunnitella erityisen huolella.

Piispa ajoi pappilaan valkoisella parivaljakolla. Kuski istui edessä korkealla kuskipenkillä ja piispa kuomuilla varustetulla takaistuimella. ”Piispa ohjattiin tietysti saliin kiikkutuoliin ja tarjottiin kalliita sikareita. Muistan lapsuudesta, että sikarin savu oli niin väkevä, että toisessa huoneessa kanarialinnut kuolivat, joka oli lapsille suuri suru, mutta piispalle siitä ei kerrottu. Piispat

olivat yleensä ystävällisiä ja ottivat nuorimman ihan syliinsä, jossa sai ihailla piispan kultaisia kellonperiä”, muistelee pappisperheen lapsi.

Piispalle tarjottiin tietenkin myös sauna ja pesijä, ettei hänen itsensä olisi tarvinnut huolehtia tästä maallisesta toimesta. ”Tarjoilusta muistan sen, että äiti vei piispalle aamulla kahvia vuoteeseen – se oli minusta tavatonta. Meillä ei ketään ”passattu” näin, vielä vähemmän äiti oli tarjoilijana.” muistelee pappisperheen lapsi.

Knuutila ei kirjassaan mitenkään kyseenalaista edesmenneitä tapoja, mutta itse haluan kyllä tuoda esiin kysymyksen, voidaanko piispan kohtelun osalta enää puhua vieraanvaraisuuden motiivista, ja pysyttiinkö piispan kohtelussa Jeesuksen ohjaamalla tiellä.

Olisiko Jeesus ollut piittaamaton lasten suuresta surusta, ja sen sijaan kumartanut tärkeää herraa?

Vieraanvaraisuus ja aikamme lisääntyvä itsekkyyks

Entisajan pappilat ovat nykyisin hiljaisia ja tyhjiä rakennuksia.

– Nykyisin kannetaan huolta siitä, että perinteinen vieraanvaraisuus ja kaikenlainen anteliaisuus eivät näytä kuuluvan modernin ihmisen elämänme-
noon, Knuutila toteaa.

Hän ohjaa kirjassaan lukijoita kohti vieraanvaraisuutta. – Vieraanvaraisuuden kieli on kansainvälinen ja sen osase, joka haluaa. Jokainen ymmärtää sydämellisen vastaanoton ja ruoan tarjoamisen idean. Vieraanvaraisuus perustuu osin sille, että huomioonottaa ja tajuaa toisen perusinhimilliset tarpeet. On saatava suojaa, ruokaa, seuraa ja lepoa. Vieraanvaraisuus ei merkitse pelkästään kauniita ajatuksia toisesta, vaan se näkyy myös konkreettisina tekoina.

Kirja herättää mielessäni kysymyksen, miten nykypapit voisivat jatkaa kristillistä vieraanvaraisuuden perinnettä, ilman pappilaa? Viime kädessä on kyse kristinuskon keskeisestä arvosta, lähimmäisenrakkaudesta. ■

CCF:n sekakuoro-kiertueet 2007

Suomen kanttorikuoro - Chorus Cantorum Finlandiae r.y. on vuonna 1948 perustettu kuoro, joka on tuonut esille suomalaisista hengellistä mieskuoromusiikkia sadoissa konserteissa eri puolilla Suomea. Kuoron kiertueet (kuorotoimintakurssit) yhdistävät kantoreita ammatillisesti ja kehittävät heidän taiteellisia valmiuksiaan, kuoronjohtotaitoaan sekä ohjelmistotuntemusta. CCF:n taiteellinen johtaja on Timo Nuoranne.

Vuonna 2007 CCF järjestää kaksi sekakuorokiertuetta ja kutsuu joukkoonsa mukaan korkeatasoisesta kuorolaulusta kiinnostuneita nais- ja mieslaulajia (kirkkomuusikoita ja kirkkomusiikin opiskelijoita).

Laulajat kuoroon valitaan koe-laulun perusteella.

21. - 24.1.2007 konserttikiertue eteläisessä Suomessa

12. - 15.6.2007 kiertue Uudella maalla ja Helsingissä (mm. Suomen Kanttori-urkuriiliiton 100-vuotisjuhla)

Jos haluat laulaa hyvässä kuorossa korkeatasoisen kuoronjohtajan ja kuoropedagogin johdolla, ota yhteyttä!

Lisätietoja antaa puheenjohtaja Pekka Varonen, gsm 050 523 6966, pekka.varonen@evl.fi.

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa tiedottaa

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa maksaa jäsenilleen ansioon suhteutettua päivärahaa, koulutustukea, vuorottelukorvausta sekä koulutuspäivärahaa.

AKIn ja Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsenenä olet myös työttömyyskassan jäsen.

Päivärahan saamisen edellytykset

Päivärahan saamisen edellytyksenä on, että henkilö ilmoittautuu omaan työvoimatoimistoonsa kokoaikatyötä hakevaksi työnhakijaksi.

Henkilö on oikeutettu ansiosidonnaiseen päivärahaan, jos työttömyyskassan jäsenyys on kestänyt vähintään 10 kuukautta ja työssäoloehto täyttyy.

Työssäoloehto täyttyy, kun henkilö on ollut 28 työttömyyttä edeltäneen kuukauden aikana 43 kalenteriviikkoa vakuutuksenalaisessa palkkatyössä.

Vakuutuksenalaista palkkatyötä on työ, jota on tehty vähintään 18 tuntia viikossa ja jossa palkka on ollut työehtosopimuksen mukainen tai ellei alalla ole työehtosopimusta, 40 kertaa peruspäivärahan suuruinen.

Päivärahan hakeminen

Päivärahaa haetaan työvoimatoimistosta tai Erityiskoulutettujen työttömyyskassan kotisivuilta (www.erko.fi) saatavalla ansioturvan päiväraha hakemuksella. Hakemus toimitetaan liitteineen työttömyyskassalle.

Päivärahaa haetaan jälkikäteen vä-

hintään neljän viikon tai kalenterikuukauden jaksoissa.

Ensimmäisen hakemuksen liitteenä on oltava työssäoloehdon täyttävältä ajalta palkkatodistus, josta ilmenevät lomarahaa ja lomakorvaus sekä mahdolliset palkattomat jaksot.

Päivärahaa ei ilman erityisen painavaa syytä makseta pidemmältä kuin kolmen kuukauden ajalta ennen hakemuksen vireille tuloa.

Päivärahan määräytyminen

Ansiopäivärahan muodostavat peruspäivärahan suuruinen perusosa 23,50 euroa ja ansio-osa sekä mahdolliset lapsikorotukset.

Ansio-osa on 45 % päiväpalkan ja perusosan välisestä erotuksesta, kuitenkin jos kuukausipalkka ylittää 90-kertaisen perusosan, on ansio-osa tämän rajan (2.115 euroa 1.1.2006) ylittävältä osalta 20 %. Päivärahan perusteena olevasta palkasta tehdään työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuvähennys (4,88 % vuonna 2006).

Ansioon suhteutettu päiväraha lap-

sikorotuksineen voi olla enintään 90 % päiväpalkasta, kuitenkin vähintään perusosa mahdollisine lapsikorotuksineen.

Päivärahaa maksetaan enintään viideltä päivästä kalenteriviikossa.

Päivärahaan on yleensä oikeus seitsemän työttömyyspäivän pituisen omavastuun jälkeen (lasketaan työvoimatoimistoon ilmoittautumispäivästä). Omavastuuaika asetetaan aina uudestaan, kun työttömyyspäivärahan suuruus määritellään.

Päiväraha on veronalaista tuloa ja ennakonpidätys toimitetaan kassassa. Toimita työttömyyskassalle ennakonpidätystä varten alkuperäinen verokortti palkkaa tai muutosverokortti sosiaalietuutta varten.

Päivärahaoikeuden kesto

Päivärahaa maksetaan enintään 500 päivältä. Hakijalle, joka on täyttänyt 57 vuotta ennen 500 päivän täyttymistä, voidaan päivärahaa maksaa sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana hän täyttää 60 vuotta. ■

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa

Asemamiehenkatu 2, 00520 Helsinki

Puhelin (09) 7206 4343, faksi (09) 272 1212

Puhelinajat maanantaista - torstaihin kello 12 - 15

Erityiskoulutettujen.tk@erko.fi, www.erko.fi

Vaskipuhallinten käyttö seurakunnassa

OSMO JÄMSÄ

KANTTORI, TOHOLAMMIN SEURAKUNTA

VASKIPUHALLIN urkusäestyksellä tai vaskiyhtye kirkossa on juhallista ja komeaa kuultavaa. Tietysti se riippuu ratkaisevasti soittajien tasosta ja myös kirkon akustiikasta. Joskus nuoret musiikkiopistolaiset ja vanhemmatkin harrastajasoittajat epäonnistuvat kirkkosoitossa. Miksi näin käy? Miten siitä selvittää?

– Vaskisoittajan pitää ”lämmittää” huulensa ja soittimensa ennen esitystä. Kirkossa sen järjestäminen on joskus vaikeaa rauhaa häiritsemättä. Epäonnistumisriski pienenee huomattavasti, jos voi lämmitellä riittävästi ennen esitystä. Sordinoidut soittimet ja useamman soittajan kyseessä ollen yhteinen asteikkosoitto esimerkiksi sakastissa häiritsee vähän.

– Jos on runsaasti muuta ohjelmaa välissä ja sitten uusi soitto alkaa hiljaa ja korkealta, on epäonnistumisriski suuri. Soittoja pitäisi sijoittaa ohjelmaan kohtuullisin välein tai pidemmän tauon jälkeen jotain helppoa ansatsin avaamiseksi. Siihen käy muun muassa pari säkeistöä virrestä vaikkapa urkujen mukana.

– Kauan tauotta soitto (esimerkiksi monisäkeistöinen virsi) puuduttaa huulet ja korkeat äänet eivät syty. Hidas tempo on vaskilla raskasta. On syytä valita tai sovittaa siten, että ainakin korkeimmassa stemmassa on edes vähän taukoa. Siksi neliäänisen koraalin soittoon kvinttetti on parempi kuin kvartetti. Toinen vaihtoehto on tuplata kvartettisovituksen ylin ääni vuorottelua varaten.

– Jos ennen esitystä on pidetty harjoitukset, on soittajien ansatsi väsynyt. Harjoitella pitäisi viimeistään edellisenä päivänä.

– Harras juhlatunnelma lisää jännitystä varsinkin kirkon etuosasta soitettaessa. Soitto muuttuu araksi ja kennon hengitystekniikka unohtuu. Voimakas soitto kuulostaa komeammalta ja onnistuu paremmin. Nyansseja silti täytyy olla, eikä parvellekaan aina ole mielekästä sijoittaa.

Ammattipuhaltajat ja pitkällä olevat opiskelijat jaksavat paljon kauemmin, soittavat korkeammalle, eivätkä

menetä tasoaan, vaikka harjoiteltaisiinkin ennen esitystä.

Soitinoppia kanttorille

Omana opiskeluaikanani ei seuraavista asioista kirkkomusiikkiosastolla puhuttu mitään. Nykyistä tilannetta en tiedä. Jos on opetettu, niin kertaus on opintojen äiti.

MITÄ PIENEMPI vaski, sitä raskaampi se on puhaltava, koska tarvitaan kova paine ja enemmän huulivoimaa. Ansatsi loppuu trumpetistilla, kornetistilla ja käyrätorvensoittajalla paljon nopeammin kuin pasuunan, baritonin tai tuuban soittajalla. Mitä korkeammalla stemma lepää, sitä varmemmin tarvitaan lepotaukoja. Iso vaski vastaavasti nielee paljon ilmaa ja on raskas kantaa. Vaskikvintetin normaali kokoonpano on kaksi trumpettia, käyrätorvi, pasuuna ja tuuba. Kornetti on täysin trumpettia vastaava soitin, vain vähän pehmeämpiääninen. Baritonitorvella voi korvata pasuunan ja hyvä baritonisti jopa käyrätorvensoittajan.

3/3:n tasoinen trumpetisti soittaa samaa rekisteriä kuin harrastajakuoron sopraano ja alto laulavat. Soiva ääniala on g – f2. Soitin on B-vireinen, jolle kirjoitetaan S2 ylöspäin, siis soiva C-duuri D-duuriksi. Trumpeteille soitinnetaan koraalin sopraano ja alto.

Samantasaisen käyrätorvistin soivaksi äänialaksi suositellisin d – b1. Soitin on tunnetusti yksi vaikeimmista soittaa kiksaamatta. Viritys on F, eli pitää kirjoittaa G-klaaviin ja puhdas kvintti soivaa ylemmäksi, siis C-duuri G-duuriin. Sille voi kirjoittaa neliäänisen koraalisatin alto- ja tenoristemmeja. Perinteisen suomalaisen vaskiseitsikon alttorvi vastaa käyrätorvea. Se on vain helpompi soittaa ja Es-vireinen. Sille pitää kirjoittaa S6 soivaa korkeutta ylemmäksi, siis soiva C-duuri A-duuriin.

3/3:N TASOINEN pasunisti soittaa jo kuorotenorin ja

-basson äänialueet (E – f1) ja sille kirjoitetaan bassoklaaviin soivaan korkeuteen. Se soveltuu neliäänisen korraalisatsin tenoriksi ja bassoksi. Baritonitorvi vastaa äänialaltaan pasuunaa. Ääni on vähän pehmeämpi ja venttiilisysteemi on pasuunan vetoja näppärämpi. Historiallisesta taustasta johtuen kirjoitustapa on erikoinen. Se kirjoitetaan G-klaaviin B-vireisesti, siis S9 soivaa korkeammalle, C-duuri D-duuriin. Pidemmällä olevat soittajat lukevat myös bassoklaavista niin kuin se soi.

3/3:n tasoinen tuubisti soittaa vai-vatta alueen A1 – f. (Tavallisesti neli-venttiilinen Eb-tuuba.) Sille kirjoitetaan bassoklaaviin soivaan korkeu-

teen. Korraalisatsissa se on mainio bas-so kirjoitetulta korkeudelta tai basson alaoktaavi (16' äänikerta). Tuuban voi myös korvata toisella pasuunalla tai baritonilla. Tällainen yhtye on kuitenkin kuin urut ilman 16-jalkaista äänikertaa.

Mikään ei estä poikkeamasta korraalisatsista. Pasuuna ja tuuba saavat yhdessä aikaan voimakkaan bassoteeman. Siihen vain ripotellaan mausteeksi säestyskuvioita korkeammista soittimista. Kolmiäänisen satsin melodiana käyrätorvi soi kauniisti. Jos trumpetteja käytetään yläpuolella, ne kyllä helposti peittävät sen. Sor-diinoilla tai korkealla soittotaidolla sekin korjaantuu.

YLLÄ OLEVA soitinoppi pätee myös silloin, kun soitetaan yhdellä puhaltimella ja urkusäestyksellä. Muistetaan silloinkin pienet lepotauot ja lämmittely. Piano sopii urkuja huonommin vaskien kanssa ja sitä huonommin mitä matalampi vaski. Toki pianoa paljon käytetään vaskisäestyksiin.

Kun toivottavasti vaskia käytämme ja niille sovitamme, niin muistammehan tärkeän asian: Valmiin neliäänisen satsin kirjoittaminen puhaltimille ei ole sovittamista (arr.), vaan soittinnusta. Sovittaja-termiä näkee paljon käytettävän väärin. ■

USKONNOT JA KULTTUURIT–VASTAKKAINASETTELUSTA AITON DIALOGIIN ESPOON DIPOLISSA

MUKANA MM. PAULIINA AROLA, AZYUMARDI AZRA, SARI BALDAUF, FARIDA BENNANI, GEORG DOLIVO, DILWAR HUSSAIN, ENES KARIC, KALEVI KIVISTÖ, AILA LAUHA, LIISA LIIMATAINEN, AMIEN RAIS, SEPPO RISSANEN, TAPANI RUOKANEN

Kulttuurifoorumi 2006 paneutuu islamin ja kristinuskon väliseen dialogiin kuudessa keskustelutilaisuudessa. Eri alojen yhteiskunnalliset vaikuttajat ja asiantuntijat tuovat näkökulmia pyhän merkitykseen. Kansainvälisen foorumin keskeinen teema on erilaisuuden suvaitseminen ja kunnioitus – voivatko eri uskonnot ja kulttuurit elää rauhanomaisesti rinnakkain?

12. Kulttuuri
FOORUMI

30.11-2.12.2006

PYHÄN
SILMÄSSÄ

eu2006.fi

KULTTUURIFOORUMI ON OSA
SUOMEN EU-PUHEENJOHTAJA-
KAUDEN OHJELMAA

ILMOITTAUDU OSOITTEESSA WWW.KULTTUURIFOORUMI.FI TAI PUH.0207 54 2073

Johdanto piispainkokouksen selontekoon

KALERVO SALO

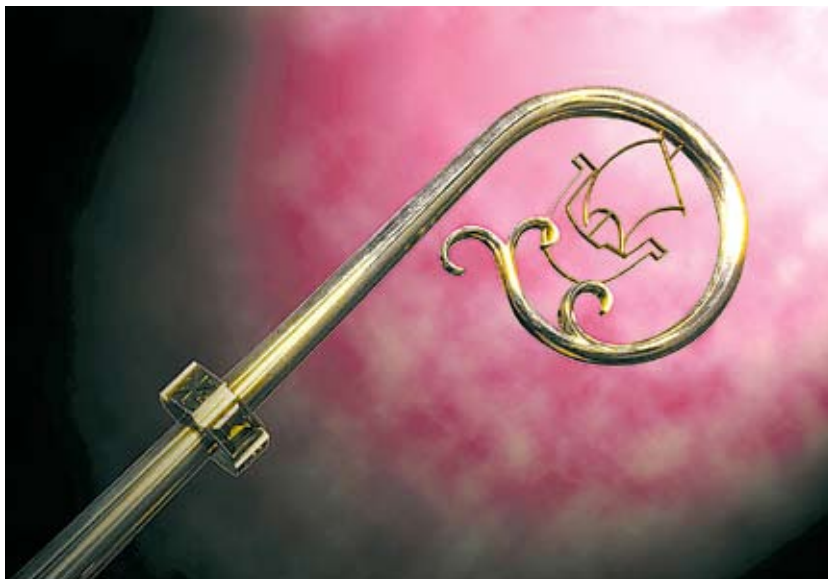
DOSENTTI, PIISPAINKOKOUKSEN
SIHTEERI

Naisen pappisvirka näyttää edelleen herättävän mediassa ja kirkon kentässä suurta mielenkiintoa. Kaikilla suomalaisilla taitaa olla asiasta oma mielipiteensä. Naisen pappeutta vastustavat muodostavat kuitenkin selkeän vähemmistön sekä kirkon työntekijöiden että seurakuntalaisten parissa.

Asian käsittelyn aiempia vaiheita on esitelty Crux-lehdessä 2/2006 ja kevään 2006 piispainkokouksen pöytäkirjassa. Piispainkokous sai tuomiokapituleilta pyytämässä lausunnot työryhmän laatimista suosituksista ja niiden soveltamisesta. Lausunnot kokonaisuudessaan ja asian käsittelyvaiheet ovat luettavissa syksyn 2006 piispainkokouksen pöytäkirjasta. Tämän artikkelin liitteenä on piispainkokouksen päätös kokonaisuudessaan.

Sekä valmistelussa että päätöksenteossa oli valittu selkeä linja: kirkko on aikanaan avannut pappisviran naisille, joten teologisista perusteista ei enää tarvinnut keskustella. Nyt keskityttiin tilanteisiin, joissa virkakysymys aiheuttaa kirkon perustehtävän toteuttamisessa ongelmia.

Piispainkokouksen valmistusvaliokunta kuuli asiantuntijoina muun muassa tasa-arvovaltuutettu, varatuomari Päivi Romanovia ja hallinto-oikeuden professori, OTT Olli Mäenpäästä Helsingin yliopistosta. Näin työryhmä sai käyttöönsä huippuasiantuntemusta se-

ESKO JAMSKUOLAKOTI

kä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain että perusoikeuden ja virkamiesoikeuden soveltamisesta.

Asiasta käytiin piispainkokouksessa vilkas ja rakentava keskustelu. Hyvässä yhteistyön hengessä muokattiin tekstiä, jotta se voisi parhaiten ohjata seurakuntien käytäntöjä oikeaan suuntaan. Piispainkokouksen kaikki jäsenet olivat päätöksen periaatteellisista kysymyksistä, kuten kirkkoa koskevan lainsäädännön tulkinnasta, samaa mieltä. Tämä helpotti työskentelyä.

Piispainkokouksen jäsenet halusivat korostaa pastoraalisen ohjauksen merkitystä ja lisäsivät sitä koskevat osuudet sekä selonteon alkuun että loppuun. Lisäksi tehtiin useita stilistisiä korjauksia. Kokouksen päätös oli yksimielinen. Piispainkokous äänesti ainoastaan yhden yksityiskohdan ilmaisutavasta.

Kokouksessa ei käsitelty internetissä ollutta adressia, jossa vedottiin ”rakentavaksi ratkaisuksi” kutsutun vai-

toehdon puolesta. Piispainkokouksen jäsenet tunsivat kuitenkin vetoomuksen sisällön hyvin ja olivat tietoisia sen allekirjoittaneiden määrästä.

Piispainkokous keskusteli myös päätöksen luonteesta. Otsikossa on tarkoituksellisesti sana ”selonteko”. Tekstissä on siis tehty selkoa piispainkokouksen kannasta siihen, miten erilaisia virkänäkemyksiä edustavien tulee kirkon työssä toimia.

Piispainkokous antoi selontekonsa kirkolliskokoukselle, kirkkohallitukselle, tuomiokapituleille ja seurakunnille. Päätöksen voi mieltää piispainkokouksen lausuntona ja kannan ilmaisuna eri tahoille, jotka tätä tietoa kaipaavat.

Syntynyt päätös on mielestäni onnistunut selonteko, joka kuvaa kirkon toimintatapaa. Siinä on tasapainoisella tavalla esitetty sekä virkakysymyksen käytännön ratkaisuihin vaikuttava lainsäädäntö että kirkolle ominainen pastoraalinen toimintatapa. ■

Piispainkokouksen selonteko erilaisten virkanäkemyksien aiheuttamien työyhteisöongelmien hoitamiseksi

Kirkon ykseyden vaaliminen

Kirkolliskokous hyväksyi vuonna 1986 pappisviran avaamisen naisille. Kehitys on varsin nopeasti johtanut siihen, että naiset ja miehet osallistuvat monipuolisesti ja hyvässä yhteistyössä papeina seurakuntien ja seurakuntalaisten palvelemiseen. Virkakysymys on kuitenkin synnyttänyt joissakin seurakunnissa ongelmia ja ristiriitoja. Tästä syystä kirkon ykseyden vaaliminen on tullut entistä tärkeämmäksi. Piispainkokous korostaa, että erilaisista virkanäkemysten aiheutuvat ongelmat tulee ensisijaisesti hoitaa pastoraalisten keskustelujen ja piispallisen kaitsennan avulla.

Pastoraalinen keskustelu on siis kirkon ykseyden vaalimisessa ensisijainen väline. Keskustelun edellytyksenä ovat luottamuksellinen ilmapiiri ja osapuolten välinen kunnioitus ja arvostus. Kirkko kunnioittaa naispappeuden torjuijen vakaumusta ja arvostaa heidän sitoutumistaan kirkon perinteeseen. Toisaalta heiltä odotetaan sitä, että he tunnustavat kirkon naispappeuspäätöksen merkityksen ja sitovuuden kirkon elämässä.

Pastoraalinen keskustelu on vuorovaikutusta, jossa vakaumus ja kirkkomme järjestys asetetaan kohtamaan toisensa. Piispallisen kaitsennan tarkoituksena on se, että ristiriidat lientyisivät ja voitaisiin poistaa sekä kirkon ykseyttä vahvistaa. Kaikille sekä menettelytapojen että päämäärien

osalta kuuluu velvoittavana apostolin kehoitus: ”Pyrkikää rauhan sitein säilyttämään Hengen luoma ykseys” (Ef. 4:3).

Kirkolliskokouksen ponsi

Tehdessään päätöksen pappisviran avaamisesta naisille kirkolliskokous ei päättänyt liittää kirkkolakiin oman tunnonklausuulia, joka olisi mahdollistanut naispappeuteen torjuvasti suhtautuvien kieltäytymisen tietyistä työtehtävistä. Näin ollen kirkkolain velvoitteet virkatehtävien hoitamisesta ovat edelleen voimassa.

Tehdessään päätöksen naispappeudesta kirkolliskokous hyväksyi kuitenkin seuraavan ponnin:

Myös niillä kirkon jäsenillä ja viranhaltijoilla, jotka suhtautuvat torjuvasti pappisviran avaamiseen naisille, tulee edelleen olla kirkossamme toiminnanvapaus ja mahdollisuus tulla vihityksi ja nimitetyksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon eri virkoihin. Kaikki kirkon jäsenet ja viranhaltijat ovat yhdessä vastuussa siitä, että muutoksen aiheuttamat vaikeudet pyritään voittamaan keskinäisen yhteistyön avulla ja kirkon ykseyttä varjellen.

Ponnella tarkoitetaan lain tulkintaa ohjaavaa suositusta, ei juridisesti sitovaa määrystä.

Piispainkokouksen mielestä tämän ponnin tarkoituksena on

– yleisellä tasolla todeta toiminnan vapaus kirkossa: naispappeuteen

torjuvasti suhtautuvilla on edelleen mahdollisuus työskennellä kirkossa, tulla vihityksi papiksi ja nimitetyksi kirkon virkoihin. Naispappeuteen torjuvasti suhtautuvan ei tarvitse jättää virkaansa.

– haastaa kaikkia osapuolia toimimaan yhteistyössä ja varjelemaan kirkon ykseyttä.

– ilmaista kirkolliskokouksen toive siitä, että pappisviran avaamisesta naisille aiheutuvat uudet käytännön tilanteet voitaisiin ratkaista pastoraalisesti yhteisymmärryksessä ja kaikkien osapuolten näkemyksiä kunnioittaen.

– todeta, että kumpikaan näkemys – naispappeutta vastustava tai sen hyväksyvä – ei ole harhaoppinen.

Piispainkokouksen mielestä ponsi ymmärretään väärin

– kun sen katsotaan antavan papille, muulle viranhaltijalle tai työnteikijälle oikeuden olla tekemättä yhteistyötä toisen viranhaltijan kanssa. Ponnin perusteella ei voi kieltäytyä työtehtävistä.

– kun sillä katsotaan olevan juridista merkitystä. Ponsi ei syrjäytä eri laeissa säädettyjä velvoitteita.

– kun sitä tulkitaan siten, että termi ”toiminnanvapaus” antaisi luvan kieltäytyä virkavelvollisuuksista. Ponsi haastaa yhteistyöhön, mutta ei oikeuta työtehtävistä kieltäytymiseen.

Naisen pappisvirkaa vastustavalla on mielipiteen vapaus, mutta hän ei

voi toimia kirkon ykseyttä vahingoittaen (koskee myös opetusta) tai kieläytyä minkään laillisesti annetun työtehtävän hoitamisesta.

Työnantajan velvollisuudet

Sekä perustuslain 6 § että lain naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 4 § edellyttävät, että naisten ja miesten välistä tasa-arvoa aktiivisesti edistetään yhteiskunnallisessa toiminnassa. Työnantajan tulee työelämässä edistää sukupuolten tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Jos työnantajan palveluksessa on vähintään 30 henkeä, työnantajan on toteutettava tasa-arvoa edistävät toimet vuosittain laadittavan tasa-arvosuunnitelman mukaisesti (laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 6 § ja 6a §).

Kirkkoherralle kuuluvat seurakunnassa keskeiset esimies- ja valvontatehtävät. Kirkon hallinnon erityispiirteisiin kuuluu, että tietyissä tilanteissa valvonta- ja ohjausvastuu kuuluu myös piispalle, tuomiokapitulille ja lääninrovastille sekä kirkkoneuvostolle tai seurakuntaneuvostolle.

Kirkkoherran tehtävänä on johtaa seurakunnan hengellistä työtä. Omasa toiminnassaan hän noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä muita kokonaiskirkon ohjeita. Kirkkoherra mm. huolehtii työyhteisön ilmapii-ristä, työtehtävien tasaisesta jakautumisesta ja työn organisoimisesta. Hän vastaa työntekijöiden työnjohdollisesta ohjauksesta.

Työnantajan tai esimiehen velvollisuutena on (Perustuslaki 6 §, 11 § ja 18 §; laki naisten ja miesten tasa-arvosta, erityisesti 1 §, 4 §, 6 §, 6a §, 7 §, 8 §, 8d § ja 9 §; yhdenvertaisuuslaki 4 § ja 6 §; työturvallisuuslaki 8 § ja 17 §)

- kohdella työntekijöitä tasapuolisesti riippumatta ulkoisista tekijöistä kuten sukupuolesta.
- jakaa pappien työtehtävät tasapuolisesti sukupuolesta riippumatta, jollei tasapuolisuudesta poikkeami-

seen ole *työtehtävän sisällöstä* johtuvaa hyväksyttävää syytä.

Työntekijöitä on kohdeltava tasapuolisesti. Esimiehen toiminta naispappin ja naisen papputeen kielteisesti suhtautuvan välillä ei saa sisältää välitöntä tai välillistä syrjintää. Välittömään syrjintään saattaa esimerkiksi johtaa tilanne, jossa

- esimies määrittelee työvuorot sukupuolen perusteella eikä jaa niitä tasapuolisesti miehille ja naisille.
- naispuolinen pastori siirretään pois hänelle jo määrätystä työtehtävästä esimerkiksi naispapputeen torjuvasti suhtautuvan vierailijan pyynnöstä.
- kirkkoherra käyttää sijaisia valitessaan, vierailijoita kutsuessaan tai muissa vastaavissa tilanteissa sukupuolta valintaperusteena, vaikka siihen ei ole työn sisällöstä tai tasa-arvosuunnitelmassa todetusta henkilöstön tasaiseen sukupuolijakoon pyrkimisestä johtuvia perusteita, jollei tasapuolisuudesta poikkeamiseen ole työtehtävien sisällöstä johtuvaa hyväksyttävää syytä.

Välillinen syrjintä voi aiheutua esimerkiksi tasapainottelusta erilaisten näkemysten välillä. Välilliseen syrjintään saattaa johtaa tilanne, jossa

- kirkkoherra tai muu hänen alaisenaan oleva esimies pyrkii työvuoroja jakaessaan tasapuolisuudesta huolimatta tosiasiallisesti jakamaan työtehtäviä sukupuolen perusteella välttääkseen esimerkiksi naispappin ja naispapputeen torjuvasti suhtautuvan joutumisen samaan jumalanpalvelukseen.
- osapuolten yksimielisellä tahdolla pyritään tekemään työvuorojärjestelyjä naispuolisen pappin tai naispapputeen kielteisesti suhtautuvien toiveiden mukaisiksi näiden sukupuolen tai vakaumuksen perusteella.

Mikäli työntekijä joutuu työtovereidensa, kirkollisten järjestöjen edustajien, luottamushenkilöiden tai seurakuntalaisten taholta fyysisen tai psyy-

kisen painostuksen kohteeksi, työnantajan velvollisuutena on

- huolehtia mahdollisuuksiensa mukaan henkisestä ja fyysisestä työsuojelusta. Esimerkiksi menettely, jossa papille tai muulle ehtoollisvieraalle ei jaeta ehtoollista hänen sukupuolensa tai virkakäsityksensä vuoksi, on kielletty.
- puuttua mahdollisuuksiensa mukaan myös seksuaaliseen tai sukupuolen tähden tapahtuvaan häirintään.

Luottamushenkilöillä ei ole suoraa työnjohto-oikeutta papistoon tai muuhunkaan henkilökuntaan. Silti luottamushenkilötkään eivät seurakunnan päätösvaltaa käyttäessään (esimerkiksi viranhaltijan valinta) saa syyllistyä syrjintään. Kirkkoherra vastaa ns. hengellisen työn työntekijöiden työnjohdosta.

Työnhakijoiden tasa-arvoisesta kohTELUSTA voidaan työhön otettaessa poiketa ainoastaan tasa-arvosuunnitelman perusteella, jolla pyritään saamaan tiettyihin seurakunnan tehtäviin tasapuolisesti miehiä ja naisia (ns. positiivinen syrjintä).

Seurakuntalaisella on KJ 2:24 §:n mukainen oikeus valita kirkolliseen toimitukseen oman seurakuntansa pappi.

Piispan tehtäviin kuuluu

- seurakuntien ja pappien valvonta,
- valvoa, että kirkon tehtävään kuuluvia toimia hoidetaan seurakunnissa uskollisesti kirkon tunnustuksen, kirkkolain, kirkkojärjestyksen ja kirkon vaalijärjestyksen sekä niihin perustuvien määräysten ja ohjeiden mukaan,
- tukea ja ohjata hiippakuntansa pappeja heidän työssään sekä valvoa, että he hoitavat pappis- ja pappinvirkansa velvollisuudet ja
- edistää hyvää työyhteysttä seurakunnissa.

Tuomiokapitulin ja lääninrovastin vastaavasta valvontavelvollisuudesta säädetään erikseen. Pappisvihkimyk-

sestä päättävät piispa ja tuomiokapituli yhdessä. Erillisviikkimystä miehille tai naisille ei voida järjestää, koska se olisi syrjintää. Pappisviikkimys toteutetaan yleensä tuomiokirkossa (ks. pappisviikkimykseen kaavan ingressi). Tuomiokapituli seurakuntapastorin virkamääräyksiä antaessaan ei voi ottaa huomioon asianomaisten sukupuolta, jollei se perustu seurakunnan tasa-arvosuunnitelmaan, jossa pyritään siihen, että miehiä ja naisia olisi näissä viroissa tasapuolisesti, tai jollei työn sisällöstä johdu erityisiä perusteluja.

Työntekijän velvollisuudet

Työntekijän tulee osallistua omalla luovalla ja rakentavalla panoksellaan työn kehittämiseen ja ideoimiseen. Hänen tulee noudattaa lainsäädäntöä ja muita työn tekemiseen liittyviä ohjeita, paikallistasolla sovittuja työtapoja sekä työnjohdollisia määräyksiä.

Kirkon työntekijältä edellytetään, että hän hoitaa kaikki virkaansa kuuluvat työtehtävät. Pappi ei voi virkaansa hoitaessaan kieltäytyä yhteistyöstä toisen papin kanssa. Hänellä on velvoite suostua esimerkiksi alttariyhteistyöhön toisen papin kanssa. Yhteistyön velvoite koskee kaikkia työtilanteita ja myös kaikkia työntekijöitä.

Kirkon työntekijä ei voi keskeisiä työtehtäviä hoitaessaan noudattaa sellaista yleisestä lainsäädännöstä tai kirkolliskokouksen päätöksestä poikkeavaa vakaumustaan, jolle ei ole lain turvaamaa suojaa.

Työntekijällä on vastuu omasta ja työtovereittensa henkisestä ja fyysisestä työturvallisuudesta. Työntekijän

– asenne tai vakaumus ei saa aiheuttaa työtoverille terveyttä vahingoittavia seurauksia. Työtoveri ei voi kieltäytyä yhteistyöstä tai pyrkiä välttämään työtoveriaan tämän vakaumuksen tähden. Työntekijä ei muutoinkaan saa syyllistyä häirintään (esimerkiksi painostus, loukkaukset, ryhmän ulkopuolelle jättämi-

Piispainkokous katsoo, että erilaisista virkänäkemyksistä aiheutuvat ongelmat tulee ensisijaisesti hoitaa pastoraalisten keskustelujen avulla.

nen, nimittelyä ja muu henkinen väkivalta).

Kirkon työntekijän toimintavapaus

Ponnen tarkoittama kirkon työntekijän toimintavapaus merkitsee lähinnä sitä, että naispappeuteen kielteisesti suhtautuvilla on edelleen oikeus toimia kirkon eri viroissa ja tehtävissä. Naispappeutta vastustava virkakäsitys ei ole harhaoppia. Kirkko on katsonut, että miehillä ja naisilla on yhtäläinen oikeus olla pappina. Naispappeuteen torjuvasti suhtautuvalla on edelleen oikeus tulla vihityksi papiksi, mutta häneltä edellytetään valmiutta toimia yhteistyössä naispappien kanssa.

Yhteistyöstä kieltäytymisen seuraamukset

Piispainkokous katsoo, että erilaisista virkänäkemyksistä aiheutuvat ongelmat tulee ensisijaisesti hoitaa pastoraalisten keskustelujen avulla. Sanktiot ovat viimeinen keino, kun keskustelu ei enää voida edetä.

Mikäli viranhaltija keskusteluista huolimatta kieltäytyy yhteistyöstä, esimies tai toimivaltainen elin harkitsee toimenpiteitä. Tilanne saattaa johtaa

– huomautuksen antamiseen (KJ 6:3

§) tai

– kurinpitomenettelyn (KL 23 luku) käynnistämiseen (pappi, vakainainen lehtori, kanttori).

Periaatteessa kurinpitomenettely on käytettävissä kaikkien viranhaltijoiden kohdalla. Kuitenkin sen hallinnollisen raskauden takia sitä ei ole taroituksenmukaista käyttää muuta kuin niiden viranhaltijoiden kohdalla, joille lainsäädäntö ei salli muita toimenpiteitä (papit, vakainaiset lehtorit, kanttorit). Muiden viranhaltijoiden ja työsuhteiden kohdalla voidaan käyttää tilanteesta riippuen

– huomautusta (viranhaltija),
– varoitusta (työsuhteinen työntekijä) tai
– irtisanomismenettelyä (KL 6:8 a §; TyöSopL 7 ja 9 luku).

Esimiehen tai toimivaltaisen kirkon elimen lisäksi esimerkiksi työsuojelupiirit saattavat puuttua virkakäsityksestä johtuvaan syrjintään. Sekä syrjintä että työnantajatahon puuttumattomuus syrjivään tilanteeseen voivat kärjistyneissä tilanteissa johtaa jopa rikosoikeudellisiin seuraamuksiin. Vastuuseen voivat joutua sekä kaikki esimiesasemassa olevat että luottamushenkilöt.

Yhteinen tehtävä

Naispappeuden toteutumisen jälkeen syntyneitä jännitteitä pyritään parhaiten hoitamaan pyrkimällä seurakunnissa ja kristillisissä järjestöissä avoimeen ja toisia kunnioittavaan vuorovaikutukseen sekä saumattomaan yhteistyöhön. Niiden tueksi tarvitaan myös kärsivällistä ja pitkäjänteistä pastoraalista ohjausta ja piispallista kaitsentaa. Yhteys syntyy parhaiten myönteisen ratkaisutahdon ilmapiirissä. Jokainen kirkkomme työntekijä, vastuunkantaja ja jäsen voi omalta osaltaan vaikuttaa siihen, että yhteistyössä päästään eteenpäin rakentavasti, keskinäisen kunnioituksen ja rakauden hengessä. ■

Deltagarna på Nordiskt diakonimöte är samlade utanför Lärkkulla.

JANNE RISSANEN

Nordiskt diakonimöte på Lärkkulla i Karis 17. - 20.8 2006

I mitten av augusti samlades ett femtiotal diakoniarbetare från de nordiska länderna på Borgå stifts stiftsgård Lärkkulla. I år var Finland värdland för nordiskt diakonimöte och temat var ”Diakonins riktning”.

IRINA LEMBERG

DIAKONISSA I BORGÅ SVENSKA
DOMKYRKOFÖRSAMLING

Traditionen att samla de nordiska diakoniarbetarna är lång och ända till år 1997 var det diakonissanstalterna som stod för arrangemangen. Efter en paus på fyra år träffades man igen. Conny Hjelm från Danmark tog år 2001 kontakt med bekanta diakoniarbetare i Norden för att ordna ett möte.

Efter det har man träffats åren 2002, 2004 och nu 2006 här i Finland. Nästa möte blir år 2008 i Sverige. Det finns ett behov att tillsammans i Norden stanna upp och reflektera över vad diakoni är i dag och hur diakonin utvecklas. Det är intressant att se likheter och olikheter i diakoniarbetet i Norden. Samtidigt är det givande att få lära känna andra som gör samma jobb i andra nordiska länder.

Dagarnas program

Programmet för årets dagar hade förberetts av en planeringsgrupp under ordförande Kari Vappula, direktör för Lahtis Diakonistiftelse. I arbetsgruppen fanns representanter från Kyrkostyrelsen, Borgå och Esbo stift, Esbo svenska och Vantaankoski församling och Diakoniarbetarnas förbund.

Programmet var mångsidigt och vi fick höra intressanta föredrag om det

finska samhället i dag av Heikki Hiilamo och Tiina Saarela från Kyrkostyrelsen. Mikko Malkavaara från diakoniyrkeshögskolan i Järvenpää beskrev diakonins roll i Finland och speciellt intressant var hans analys av nu-läget. Tua Sandell från Esbo församling talade om de val diakoniarbetaren ständigt ställs inför.

Karin Strandberg från Helsingfors diakonissanstalt berättade om förändringar i anstaltsdiakonin. Kari Vappula berättade om ett snart tioårigt projektarbete bland gatubarn i Viborg. Maja Antikainen tog oss med på resa långt in i Ural då hon talade om sitt arbete inom Ingermanlands kyrka och Finska Missionssällskapet i Ryssland. Arbetsgruppen hade lyckats väl med att presentera diakonins många riktningar här i Finland, riktningar som också går över gränsen österut.

Några deltagare berättar

Under diakonimötet samlades deltagarna en gång i så kallade familjegrupper. Vi var indelade i sex stycken grupper med representanter från varje nordiskt land. Det här var ett sätt att bättre lära känna varandras diakoniarbete. De personer som jag skall berätta lite mer om fick jag kontakt med främst via min familjegrupp och de ställde gärna upp för intervju.

Lena Öberg är diakon i Sverige. Lena har en heltidstjänst som hon delar mellan Danmarks (75 %) och Funbo (25 %) församlingar. Hon är första gången med på Nordiskt diakonimöte och fascinerar av hur givande det är att få träffa sina kolleger i Norden för att utbyta erfarenhet, kunskap och samtidigt kunna hålla andakter tillsammans. Hon ser styrkan i att vi har så mycket gemensamt trots den stora mångfalden till exempel i våra utbildningar.

Lena blev vigd till diakon för två år sedan, efter studier vid sidan om sitt ordinarie arbete som barnsjukskötare.

Lena har arbetat 12 år som vårdenhetschef och via sina fyra barn kommit i kontakt med församlingen. Lena har alltid haft sin tro och gått i högmässan men inte annars varit kyrkligt aktiv. Plötsligt en höst fick hon ett starkt intresse för diakoni och kände att hon ville bli diakon. I massmedia läste hon mycket om diakoni den hösten och då hennes arbetsgivare var positiv till hennes studieplaner sökte hon och blev antagen.

I sitt nuvarande arbete har hon samtalsgrupper för sörjande, café för föräldrar, och gör hembesök. Speciellt vill hon i sitt arbete lyfta fram den möjlighet till samtal/självvård som diakonen kan erbjuda. Många människor behöver någon att prata med om helt vanliga saker i sina liv.

Hon arbetar också med integration av invandrare. Hon är med på ett ungdomscafé som är politiskt och kyrkligt obundet. I höst skall hon tillsammans med frivilliga, bland annat pensionerade lärare, starta ett läxläsningsprojekt för invandrarungdomar i årskurs

sju.

Ruth Vingborg kommer från Roskilde i Danmark. Ruth är socialpedagog och diakon sedan år 1971. Hon arbetade tre år på ett hem för gästarbetare från Turkiet och Pakistan. De senaste 23 åren har hon arbetat på en institution för hemlösa med missbrukarproblem. På hennes nuvarande arbetsplats är 38 personer inneboende och åtta bor i stödboende. Deras ålder varierar från 18 - 75 år. De bor på hemmet från 1 - 2 månader och upp till två år. Då en klient kommer till hemmet gör man en utredning på hur länge de varit "på gatan", vad de missbrukar, om de har fått behandling förut och om de vill försöka med en ny behandling. Man försöker också hjälpa dem att reda upp sin ekonomi, ev. få ett arbete och en bostad. Varje vårdare är stödperson åt några klienter.

Ruth är första gången med på Nordiskt diakonimöte tillsammans med sin man Oluf, som är "pensionist". Hon har speciellt intresserat sig för arbetet bland gatubarn i Viborg och det lutherska arbetet i Ryssland. "Musiken har varit så fin under dagarna. Gemenskapen har varit god och det har funnits en glädje och en vilja att förstå varandra."

Conny Hjelm kommer från Köpenhamn. Hon arbetar som lärare och rektor för "Kolonien Filadelfia" som utbildar människor i åldern 30 - 55 år till diakoner. De som utbildas till diakoner har redan ett yrke som till exempel ergoterapeut, snickare, lärare, socionom, socialpedagog, jurist eller präst. Diakonutbildningen tar tre och halv år och man har närstudier fem gånger i året och så gör man flere skriftliga uppgifter och ett examensarbete. Efter utbildningen går hälften tillbaka till det arbete som de haft och försöker där integrera diakonin. Den andra hälften byter arbetsplats till jobb med klar diakonal profil som arbete bland missbrukare, hemlösa etcetera. År 1999 började man med den här formen

Ruth Vingborg, Leena Öberg och Conny Hjelm skålar för ett lyckat nordiskt diakonimöte på lördagkväll på Kattelus gård

av utbildning. Det fanns ett tydligt behov av att aktualisera diakonin och göra den mer tidsenlig.

Conny har i 10 års tid arbetat med frågor om diakonins professionalitet, kompetens och kärna. Conny har varit med om några av de tidigare nordiska diakonimötena och hon var, som tidigare nämnts, initiativtagare till att mötena återupptogs. Under årets möte på

Lärkkulla har hon med stort intresse lyssnat på Karin Strandbergs föredrag om anstaltdiakoni i förändring. Conny har under mötet klarare sett hur de olika samhällsförhållandena i de nordiska länderna har format deras diakoni. Om jag förstod Conny rätt så är den danska diakonin annorlunda då den inte är lika församlingsanknuten som i de andra nordiska länderna. I

Danmark finns inte församlingsdiakoner utan man är utövar diakoni på sin arbetsplats i sitt yrke.

Slutligen

För den som närmare vill bekanta sig med föredragen som hölls på diakonimötet kommer en del av dem småningom att kunna läsas på mötets webbplats <http://evl.fi/nordim>. ■

Angloskandinaavinen pastoraalikonferenssi:

Englannin kirkon tilanne ja sen keskeinen problematiikka

PEKKA URONEN

SEURAKUNTAPASTORI, KERAVAN SEURAKUNTA

Kuudestoista angloskandinaavinen pastoraalikonferenssi pidettiin 1. - 5.6.2006 Englannin Gosportissa, pienessä rannikkokaupungissa Portsmouthin kyljessä. Paikalla oltiin Porvoon julistuksen hengessä, pohtimassa pappisidentiteettiä ja jakamassa ajatuksia papin työstä ja eri kirkkojen tilanteista.

Konferenssin osallistujat tulivat isäntämaa Englannin lisäksi Islannista, Latviasta, Norjasta, Ruotsista, Suomesta, Tanskasta ja Virosta. Pääasiassa seurakuntapapistosta koostuvan osallistujaryhmän kanssa oli antoisaa tutustua ja kiinnostavaa kuulla eri kirkkojen tilanteesta ruohonjuuritasolta tarkasteltuna. Kollegiaalisuus, kohtaamiset ja kommunikointi täyttivät päivät aamuvarhaisesta aamuvarahaiseen.

Seminaarin keskeinen teema oli Englannin kirkon tilanteeseen tutustuminen ja sen keskeinen problematiikka, joka liittyy kirkon rooliin yhteiskunnassa. Monien luentojen ja keskustelujen jälkeen ei ole liioiteltua sanoa, että englantilainen yhteiskunta on

erittäin sekularisoitunut. Tästä johtuen anglikaanisella kirkolla ei ole paljoakaan asemaa ihmisten arjessa. Viimeisinä vuosikymmeninä ihmisten kristillinen tietämys on romahtanut. Tavallinen kadun tallaaja ei useinkaan erota kristillistä kirkkoa jostain muusta uskonnosta. Tähän on tietenkin useita syitä, yksi niistä on monikulttuurisuus.

Monikulttuurisuuden tähden monesta oleellisesta kristilliseen traditioon kuuluvasta asiasta on luovuttu. Hyvänä esimerkkinä ovat erittäin arvostetut ja suosittu kirkon koulut. Niimestä voisi päätellä, että niillä olisi myös kristillinen vaikuttavuus. Asia ei kuitenkaan ole niin. Kirkon kouluissa on paljon muista uskontokunnista tulevia oppilaita, joiden vuoksi uskonnon harjoitusta ei ole eikä kristillistä traditiota pidetä yllä. Uskonnon opetuskin on tunnustuksetonta. Kaikkien mielestä on hieno asia, että kirkko pitää näitä kouluja, ja imagon kannalta tämä on tietenkin tärkeää. Hyvä imago taitaakin olla se mihin anglikaaninen kirkko Englannissa tähtää. Kirkolla ei ole todellista kosketuspintaa ihmisen arkeen. Tästä hyvänä esimerkkinä oli erään suuren katedraalin tuomiorovastin luento, jossa hän sil-

mät palaen kertoi kirkossakävijöiden lukumääriä. Noista kirkossakävijöistä vain pieni vähemmistö oli tullut jumalanpalveluksiin tai kirkollisiin toimituksiin. Valtaosa oli vain poikennut kirkossa kulttuurillisena nähtävyytenä. En voinut muuta kuin pohtia niitä lukemattomia japanilaisia, jotka innolla kuvaavat alttaritauluja tietämättä juurikaan kuvakielen taustasta tai merkityksestä. En halua tällaista kokemista sinällään arvostella. Itselleni piirtyi kuitenkin sellainen kuva, että tuo tuomiorovastin puhe sisälsi paljon siitä, mihin Englannissa on tultu. Kirkko ei ole mukana arjessa ja harvoin juhlassakaan, joten jos joku joskus edes kirkkoon eksyy, siitä ollaan hyvin onnellisia. Kädet on siis jo osittain nostettu ylös.

Anglikaaninen kirkko on sisäلتä hajanainen

Yhteiskunnan läpi puhaltaneen sekularisoinnin lisäksi anglikaaninen kirkko on sisäلتä erittäin hajanainen. Keskustelua herättävät suuret liturgiset eroavaisuudet. Siinä missä niin kutsutut korkeakirkolliset viettävät katolisempia messuja kuin katoliset itse, on toinen ääripää hyvinkin pelkistetty anglikaaninen jumalanpalvelus. Pal-

Pekka Uronen
Portsmouthin uusimmassa näköalapaikassa.

jon suurempi Englannin kirkkoa mylläävä kysymys on kuitenkin homoseksuaalisuus. Osa isännistämme ja tapaamistani ihmisistä arveli, että homoseksuaalisuus voi olla se tekijä, joka hajottaa kirkon. Anglikaanisen kirkon vahvoilla kannatusalueilla kolmannessa maailmassa ei olla tälläkään hetkellä yhtä suvaitsevaisia kuin Englannissa. Ja myös Englannissa konservatiivisen siiven ääni on kohoamassa samalla, kun eräissä hiippakunnissa (joita on Englannissa yli 40) merkittävä vähemmistö papistosta on homoseksuaaleja. Sen sijaan naispappeuskysymys ei ole tällä hetkellä pinnalla. Suurimmat ristiriidat käytiin naispappeuden tullessa voimaan, jolloin joitain satoja anglikaanipappeja ”loikkasi” katolisen kirkon puolelle.

Konferenssin keskeistä antia oli avoin keskustelu, johon isäntäm-

me meitä auuliisti rohkaisivat. Pohjoismainen todellisuus kohtasi englantilaisen ja baltialaisen. Kaiken sen kirkkokeskustelun keskellä, mitä Suomessa tällä hetkellä käydään, on välillä hyvin virvoittavaa nähdä toisenlaista todellisuutta muualla. Yhtäkkiä oma pesä näyttääkin hyvin organisoidulta, koulutetulta ja motivoituneelta. Suomalaiset, joita toimituksissa ja kastekodeissa tapaa, tuntuvat selkeän ja vahvan kristillisen tradition omaavilta kristityiltä. Puhumattakaan kirkon lapsi-, perhe- ja nuorisotyöstä, joista meille Suomen kirkon edustajille ei tahdo keskustelukumppania löytyä enää edes pohjoismaisista naapureistamme. Palatuani konferenssista aloitin heti seuraavana aamuna hyvällä mielellä rippikoululeirin. Motivaatiota ei matkan jäljiltä tarvinnut etsiä, matka puhui puolestaan. ■

Kirkko ei voi

HANNU JUNTUNEN

TT, OIKEUSTEOLOGIAN DOSENTTI, VANTAA

Yhteisöelämän normittaminen saattaa herättää mielikuvan vallitsevan olotilan säilyttämisestä. Lainsäädäntöä ei kuitenkaan ole välttämätöntä mieltää kehityksen jarruna. Yhteiskunnassa syntyykin nykyisin eri alojen kehitystä ohjaavaa lainsäädäntöä. Myös kirkon lainsäädännön tulee edistää kirkon kehittämistä.

Kirkon lainsäädäntö palvelee kirkon tehtävää

Kristillinen usko sisältää vakaumuksen, että *kirkon hengellinen tehtävä* on ylhäältä annettu, Jumalan säätämä. Tästä tehtävästään kirkko ei voi päättää, mutta kirkon toiminnan suunnittelun ja arvioinnin mittapuuna on kirkon tehtävän tarkoituksenmukainen toteuttaminen. Tarkoiton tehtävällä aktiivista toimintaa evankeliumin julistamiseksi sekä myös kirkon tehtävää olla uskovien yhteys ja yhteisö.

Kirkon hengellisen tehtävän toteuttamisessa tarvitaan tietty *järjestys* jäsenytyneenä kokonaisuutena (ekumeniikassa on käytetty englanninkielistä termiä *Order*). Kirkon järjestyksestä on tehtävä päätökset. *Kirkko-oikeus* on kirkon järjestyksen ilmaisemista sitoviksi tarkoitettujen normien ja päätösten muodossa. Kirkon lainsäädännön tulee sekä turvata kirkon tehtävän hoitaminen että palvella kirkon kehittämistä. Kir-

Hannu Juntunen on viime elokuussa on Hannu Juntusen kotiarkistosta.

pysähtyä

kon hengellinen *virka* eli pappisvirka on asetettu armonvälineiden hoitamista varten, ja viran toteutusta on arvioitava tästä lähtökohdasta. En tunne riittäviä perusteluja, miksi nainen ei voisi hoitaa viran tehtävää eli julistaa puhdasta evankeliumia ja oikein hoitaa sakramentteja.

Kirkon lainsäädäntö ja Raamattu

Kirkon lainsäädännön on perustuttava kristinuskon perusteisiin, Raamattuun ja apostoliseen uskoon. Kirkon oppi ei ole kokoelma keskenään tasaveroisia opillisia ”pykäliä”, vaan dynaaminen kokonaisuus, jossa eri opinkohdilla on erilainen painavuus suhteessa opin keskukseen ja kokonaisuuteen. Erilaisilla opillisilla käsityksillä on erilainen vakavuus arvioitaessa kirkon opin ja järjestyksen noudattamista tai niistä poikkeamista. Teologista keskustelua ja uusien näkemysten etsintää ei kuitenkaan pidä heti alkuun

arvioida oikeaoppisuuden mitalla. Ongelmalliseen tilanteeseen joudutaan, jos jotakin yksittäistä opinkohtaa, vaikkapa virkakäsitystä, korostetaan suhteettomasti kirkon sanoman kokonaisuuden kannalta ja siten, että kyseinen asia alkaa hallita kaikkea muuta. Yksilöllinen omatunto ei ole sillä tavalla pyhä ja loukkaamaton, etteikö olisi lupa arvioida omantunnon vakaumuksen perusteita ja sisältöä.

Raamatusta joudutaan aina *tulkitsemaan*. Ei ole olemassa tulkinnatonta, absoluuttista ”raamatullisuutta”, jonka nojalla voitaisiin arvioida toisten (vääränä pidettyä) tulkintaa. Keskeisin teologinen ongelma onkin, millä perusteilla *oikea* Raamatun tulkinta määritellään ja mikä on sen sisältö. Luterilaisen perusajatuksen mukaan kuitenkin Raamatun kohtaa on tulkittava siinä valossa, miten se ”ajaa Kristusta” (*Christum agit*). Luterilainen raamatututkimus ei merkitse, että Raamatun tekstit ymmärrettäisiin mekaanisesti kohta kohdalta yhtä normatiivisina. Tämä koskee myös kirkon lainsäädännön raamatullisia perusteita.

Kirkon lainsäädäntö ja uudet kysymykset

Jo kirkon varhaishistorian aikana tarvittiin seurakuntien elämää ja toimintaa ohjaavia päätöksiä, joita ei ollut valmiina apostolisessa traditiossa. Tarvittiin päätökset, mikä on apostolinen eli ohjeellinen kirjakokoelma, oikea kristillinen oppi sekä kirkon oikea järjestys. Apostolisen tradition tulkinnasta syntyi myös erimielisyyksiä uusissa tilanteissa. *Reformaation* yhteydessä osoittautui välttämättömäksi irtautuminen katolisesta kanonisesta oikeudesta ja uskonpuhdistuskirkkojen omien järjestysten kehittäminen uudistusten toteuttamiseksi.

Kirkon hengellisen tehtävän perus-

ta on muuttumaton, mutta tehtävän toteuttamisessa on valittavissa erilaisia ratkaisuja. Kun kirkon toimintaa kehitetään, säännöstöä on uskallettava muuttaa yhteisesti sopien. Jatkuvasti tulee vastaan uusia tilanteita ja kysymyksiä, joihin on otettava kantaa, eikä Raamatusta tai traditiosta välttämättä saada vastauksia kysymyksiin, joita ei aikaisemmin ollut. Myös tutuissa asioissa saattavat aikaisemmin valitut ratkaisut vanhentua tai joutua kumotuiksi.

Kirkon hengellisen viran oikeasta toteutuksesta on kiistely jo aikaisemminkin. Uskonpuhdistus luopui pitämästä pappeutta sakramenttina, mutta myös hylkäsi selibaatin eli vaatimuksen pappien naimattomuudesta (ks. Augsburgin tunnustus, artikla XXIII), joka lännen kirkossa oli ollut yhteisenä perinteenä jo tuhannen vuoden ajan ja josta paavi Gregorius VII oli antanut määräyksen vuonna 1074. Näistä virkateologisista muutoksista huolimatta luterilaisuus ei ole kiistänyt roomalaiskatolisten pappien viran oikeellisuutta. Ei ole välttämätöntä, että koko kristikunnassa noudatettaisiin samoja kirkon järjestystä koskevia ratkaisuja. Luterilaisen tunnustuksemme mukaisesti ”kirkon todelliseen ykseyteen riittää yksimielisyys evankeliumin opista ja sakramenttien toimittamisesta” (Augsburgin tunnustus, artikla VII).

Kerran omaksuttu Jumalan tahdon tulkintamme ja siihen pohjautuva kirkon lainsäädäntö ei ole ehdottomasti ainoa oikea ajasta aikaan. Kirkon on välttämätöntä tehdä ratkaisuja, mihin sisältyy myös erehtymisen riski. Tämä tekee välttämättömäksi kirkon lainsäädännön jatkuvan kriittisen arvioimisen teologisin perustein. Kirkko saattaa erehtyä, mutta se ei voi pysähtyä.

Julkaissut kirjan *Kirkkolaki ja omatunto*. - Kuva

Pääkaupunkiseudun nuoret papit Tallinnassa

Pappisliiton alaosasto Pääkaupunkiseudun nuoret papit teki toukokuun alussa jo perinteeksi muodostuneen kevätretkensä, tällä kertaa ulkomaille asti. Aikaisin eräänä maanantaiaamuna nuori pappisväki kokoontui Länsisatamaan, astui laivaan ja matkasi Tallinnaan.

KIRSI OKSANEN
SEURAKUNTAPASTORI, MUNKKI-
NIEMEN SEURAKUNTA

Aurinko paistoi siniseltä taivaalta. Lokit lentelivät ja ympärilläni tuoksui kesä. Reippaat askeleet johdattivat minua määrätietoisesti kohti Länsisatamaa ja irtiotoa arkisesta nuoren papin aherruksesta. Vatsassa lenteli sudenkorentoja, hiukan jännitti. Hassua, miten pienet asiat – joudunkohan kauankin harhailemaan terminaalissa ennen kuin löydän muut, niin enhän välttämättä edes tunne kanssamatkustajiani, apua miten siis edes löydän heidät!, kuuleekoahan ainut varmasti mukana oleva ystäväni puhelimen äänen, jos soitan, ehdinkö varmasti ajoissa – voivat saada hauskaa ja odotetusta matkasta pienen kaaoksen vauhdikkaalla mielikuvituksella varustettuun ajatusmaailmaani.

M/S Nordlandia kellui satamassa. Satamarakennuksen edessä seisoi joukko naisia ja miehiä, joukko Pääkaupunkiseudun nuoria pappeja, ottamassa vastaan matkalippuja ja ohjeis-

tusta aikataulusta. Mielikuvitusmatkatoimisto ”Kära billiga resor” oli lähettänyt matkanjohtajaksemme ja op-paaksemme varsin miellyttävän ja am-mattitaitoisen miehen.

Mielenkiintoista, miten nopeasti ar-jen pienet maneerit toistuvat vapaa-ajallakin. Jokainen meistä työssään ta-

vatessaan seurakuntalaisia on niin tot-tunut kättelemään, että nytkin uusien ihmisten, kanssasisarten ja -veljien, kättely tapahtui aivan itsestään. Hetki hiljaisuutta, nopeasti pieni, mutta sitä-kin innokkaampi seikkailijajoukkomme tuli tutuksi ja puhuttavaa riitti.

Aloitimme matkantekomme aami-

Matka oli mukava ja antoisa kuten aina PNP:n retkillä.

aisella ja nyt keskustelu soljui jo niin, että välillä oli vaikea saada puheen-
vuoroa. Minua hymyilytti. Tässä jou-
kossa oli turvallista ja tasaveroista ja-
kaa kokemuksia siitä, millaista on
työskennellä virkaiältään nuorena pät-
kätyön pappina. Toisaalta oli surullis-
ta kuulla, miten monenlaisia ongelmia
ja selviä väärinkäytöksiä, huonoa koh-
telua ja selkään puukottamista moni-
meistä on joutunut jo lyhyenkin työs-
säoloajan läpi kahlaamaan.

Miksi meistä aivan liian monesta
tuntuu siltä, ettei meistä oikeasti väli-
tetä? Miksi julkisuudessa ei kerrota,
että työttömyyttä on myös pappien

keskuudessa? Tuleeko joskus todella
pappispula, vai onko se vain kupla?
Miksi Helsingin hiippakunta ei pidä
tarpeeksi omien pappiensa puolia, kun
seurakunnat palkkaavat työntekijöi-
tä? Voisiko vokaation saamiseksi tar-
vittavaa virkamääräysaikaa muuttaa
vuoden pituiseksi? Miten torjua ahdis-
tusta, jota pätkätyö aiheuttaa? Millä-
lailla saadaan työilmapiiriä seurakun-
nissa paremmaksi? Onko tässä ylipää-
tään mitään järkeä?

Vierailu Suomalaisessa Pyhän Pietarin seurakunnassa

Laiva saapui Tallinnan satamaan, ja
aurinko paistoi myös toisella puolella
Suomenlahtea. Matkanjohtajamme
johdolla astuimme Viron maankama-
ralle ja tarkkailimme vastassa olevaa
ihmismassaa tiukoin katsein. Jossain
pitäisi olla Heikin, Tallinnassa työtään
tekevän suomalaisen papin. Mutta
vaan kun ei ollut. Omatoimisesti läh-
dimme apostolin kyydillä kohti Tallin-
nan keskustaa.

Ekumeeniset nenämme löysivät
mutkittelematta tien Suomalaisen Py-
hän Pietarin seurakunnan ovelle ja
siellähän meitä oli vastaanottamassa
kadonnut, mutta jälleen löytynyt Ari-
kan Heikki. Heikki otti meidät läm-
pöisesti vastaan kera shampansan ja
kerto i värikkäästi sekä omasta histo-
riastaan että työstään Tallinnassa.
Häntä kuunnellessa tuli tunne, että
kyllä meillä Suomessa töitä paiskivilla
papeilla on ainakin rahallisesti hyvin
mahdollistettu toiminta ja toiminnan
ylläpitäminen. Työaika ja energiaa ei
tarvitse hukata toiminnan mahdolist-
tamisen taloudellisen tuen metsästä-
miseen.

Tallinnassa sijaitseva Suomalainen
Pyhän Pietarin seurakunta ja sen pai-
men jäivät varmasti monen mieleen.
Aivan kuin myös seurassamme piipah-
tanut suomalainen nuorisotyöntekijä
Titta, joka oli määräaikaisessa työsuh-
teessa käynnistelemässä ja kehittämäs-
sä jokseenkin alkutekijöissään olevaa
nuorisotyötä Viron kauniissa pääkau-
pungissa.

Lounaalla vaihdoimme kokemuksia
papin ihmisille, seurakuntalaisille, eh-
kä tutuimmasta työmuodosta eli kasu-
aalitoimituksista. Tunnelmat vaihteli-
vat kauhistuneista – ei ole totta -huu-
dahduksista vuolaisiin naurunkyyne-
liin. Jokaisella meistä oli kokemuksia
niistä mukavista ja ehkä turvallisen ar-
kipäiväisistä kasteista ikimuistosiin
hää- ja siunauskommelluksiin. En it-
sekään suhteellisen nuorena pappina
olisi uskonut mihin kaikkeen tulen
joutumaan, kun tätä työtä sydämellä
teen ja rakastan. Niin, kuinka moni
meistä opiskelijoina olisi kuvitellut
joutuvansa vihkiparin arvioitavaksi, ei
ammattillisesti, työnsä taitajana, vaan
sen suhteen, että soinnumme hääjuh-
lan väreihin ja somistukseen?

Aika kului hyvässä seurassa nopeas-
ti. Aikaa tuliaisten hankkimiseen ja
henkilökohtaisten ystävyysuhteiden
solmimiseenkin kuitenkin jäi. Paluu-
matkalla istuimme pitkään yhteisessä
päivällispöydässä ja hauskaa oli. Seu-
rakunnissa sitä vasta tapahtuu, har-
mittavien ja surullistenkin ongelmien
rinnalla kulkee ilo, nauru ja mikä tär-
keintä armo, välittäminen ja anteeksi-
anto.

Kiitos kaunis kaikille mukana ol-
leille ja meidät kotiin noutaneille. En-
si vuonna taas matkataan, vaan enpä
tiedä vielä minne. ■

Miksi meistä aivan liian monesta tuntuu siltä, ettei meistä oikeasti välitetä?

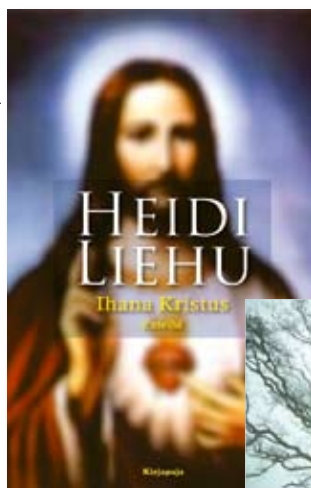
MAIRA KESÄLAHTEA

Heidi Liehu

IHANA KRISTUS

Esseitä

Henki, kuolema,
jumaluus
– mitä nämä termit
merkitsevät modernille
ihmiselle? Liehun
näkemys on filosofis-
henkilökohtainen
kannanotto.
Ovh. 34,90

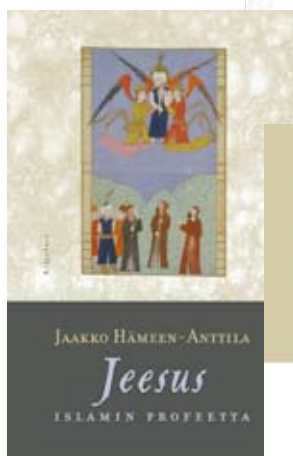

Ihana Kristus

Jaakko
Hämeen-Anttila

**JEESUS, ISLAMIN
PROFEETTA**

Arabialaisen kirjalli-
suuden näkökulmia
Jeesuksen hahmoon.
Teos valottaa kristin-
uskon ja islamin koh-
taamisen historiaa ja
antaa välineitä tämän
päivän uskontodialogiin.
Ovh. 34,90

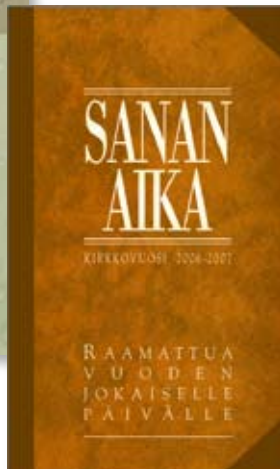

Anna-Maija Raittila
**VESIELMIÄ
PIKARIJÄKÄLÄSSÄ**
Radiohartauksia
vuosilta 1970–2004

Toimittanut

Viena-Inkeri Lounela

Koskettavissa hartauksis-
sa painottuvat Jumalan
rakkaus ja armo, ihmisen
oikeus olla heikko
sekä kutsu toivoon.
Radiohartaus-sarja.
Ovh. 26,90

Peter Halldorf

SIELUN JUURI

**Lähemmäs toista –
lähemmäs itseämme**
Avartava, syvälinen
matkaopas, joka johtaa
kaukaisiin paikkoihin
ja aivan lähelle: oman
sydämen tutkiskeluun.
Matkakumppani-sarja.
Ovh. 26,90

Nunna Kristoduli

**MAAHAN
KUMARTUNEET
SYPRESSIT**

**Pyhät ihmiset
ja ihmeet**

Kertomuksia
pyhydestä, pyhistä
ihmisistä ja heidän
tekemistään ihmeistä
ortodoksisen
perinteen valossa.
Matkakumppani-sarja.
Ovh. 26,90

Kaskinen – Ruokanen
– Sariola

**SANAN AIKA
Kirkkovuosi
2006-2007**

Päivittäisen hartauskirjan
ja raamatunlukuoppaan
14. vuosikerta.
Ovh. 4,95

Sisältöä elämään -

 KIRJAPAJA^{oy}

www.kirjapaja.fi

**AKAVAN KIRKOLLISET AMMATILIITOT —
KYRKLIGA KIRCKFÖRBUND INOM AKAVA AKI R.Y.**
Perustettu 25.1.2001

**SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
FINLANDS KYRKAS PRÄSTFÖRBUND R.Y.**
www.pappisliitto.fi, pappisliitto@akiliitot.fi
Perustettu 14.1.1918

Puheenjohtaja, Pappisliitto
Jukka Huttunen
Espoon seurakuntayhtymän yhteisen seurakuntatyön päällikkö, TM
Puh. (09) 8050 2330
GSM 040 544 1695
jukka.huttunen@espoonseurakunnat.fi

Puheenjohtaja, AKI
Juha Kauppinen
Messukylän kirkkoherra, TT
Puh. (03) 219 0203
GSM 050 554 2427
juha.kauppinen@evl.fi

**SUOMEN KANTTORI-URKURI LIITTO
FINLANDS KANTOR-ORGANISTFÖRBUND R.Y.**
www.kolumbus.fi/skul/
kanttori-urkuriliitto@akiliitot.fi
Perustettu 15.6.1907

**Varapuheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja, Kanttori-urkuriliitto**
Mikael Helenelund
Kantor i Borgå svenska domkyrkoförsamling, FM
Puh. 040 584 9952
mikael.helenelund@evl.fi

AKIN TOIMISTO

Akavatalo, Rautatietäisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9–15
Puh. (09) 150 2453, faksi (09) 148 5875
toimisto@akiliitot.fi, www.akiliitot.fi

LAKIMIESPALVELUT AKIN JÄSENILLE

Työhön ja virkaan liittyvissä lakiasioissa: ti klo 9–12
varatuomari Anna-Maria Numminen
Puh. 050 463 8699
anna-maria.numminen@akiliitot.fi
Yksityiselämän oikeusasioissa: arkin klo 10–16
Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse minkä liiton jäsen olet.

Toiminnanjohtaja
Esko Jossas, TT
Puh. (09) 150 2467
GSM 050 511 6683
esko.jossas@akiliitot.fi

Sanna Ylä-Jussila, pastori, TM
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 597 5231
sanna.yla-jussila@akiliitot.fi
Pappisliiton opiskelijatyö, neuvonta opiskelijoiden harjoittelu-, mentoointi- ja työllistymiskysymyksissä

Apulaistoiminnanjohtajat

Annamari Jokinen, VTM
Puh. (09) 150 2445
GSM 040 865 6630
annamari.jokinen@akiliitot.fi

Johdon sihteeri
Tuula Anttonen, HSO-sihtööri
Puh. (09) 150 2453
tuula.anttonen@akiliitot.fi
AKIn hallinnon ja johdon sihteeri, Pappisliiton hallintoelinten pöytäkirjanpitäjä, matka- ja kokousjärjestelyt, Internet-kotisivut

Stina Lindgård, pastori, TM
Puh. (09) 150 2466
GSM 050 542 3664
stina.lindgard@akiliitot.fi
Cruxin päätoimittaja, AKIn viestintä, Pappisliiton hallinto, opintomatkat, pappien ammatilliset asiat, palvelussuhdeneuvonta

Toimistosihtööri
Tuija Kukkonen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2446
tuija.kukkonen@akiliitot.fi
Jäsenyysasiat, alaosastot, luottamus- mieskurssit

Opiskelijasihteeri
Annukka Ruusula, kanttori, MuM
Puh. (09) 150 2455
GSM 050 518 4038
annukka.ruusula@akiliitot.fi
Kanttori-urkuriliiton opiskelijatoiminta, neuvonta opiskelijoiden harjoittelul- ja työllistymiskysymyksissä

Heli Meinola
Puh. (09) 150 2653
heli.meinola@akiliitot.fi
Cruxin toimitussihteeri, jäsenyys-asiat, opintomatkat

Anne Taanila
Puh. (09) 150 2657
anne.taanila@akiliitot.fi
Kirjanpito ja maksuliikenne

**DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO DTL RY
DIAKONIARBETARNAS FÖRBUND DAF RF**
Perustettu 15.6.1958

Puheenjohtaja
Kaisa Rauma
Kaarinan johtava diakoniatyöntekijä
GSM 040 341 7191
kaisa.rauma@evl.fi

LAKIMIESPALVELU DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON JÄSENILLE

Yksityiselämän oikeusasioissa: arkin klo 10–16
Asianajotoimisto Bützow
Puh. (09) 431 531.
Mainitse liittosi ja jäsennumerosi.

DIAKONIATYÖNTEKIJÖIDEN LIITON TOIMISTO

Akavatalo, Rautatietäisenkatu 6,
00520 Helsinki
Avoimna arkin klo 9–15
Faksi (09) 877 7397
diakoniatyontek.liitto@dtl.inet.fi, www.dtl.fi

Toiminnanjohtaja
Riitta Hiedanpää, diakonissa, terv. hoit.
Puh. (09) 150 2287
GSM 040 516 5557
riitta.hiedanpaa@dtl.inet.fi
Liiton yleinen johto, edunvalvonta- ja neuvottelutoiminta, hallintoelinten päätösten valmistelu, esittely ja täytäntöönpano, palvelussuhdeneuvonta

Järjestösihteeri
Asta Turtiainen, diakonissa
Puh. (09) 150 2286
GSM 040 765 0477
asta.turtiainen@dtl.inet.fi
Ammatilliset kysymykset, tiedottaminen, opiskelijatyö, alaosastotoiminta

Toimistosihtööri
Pirjo Heikkinen, yo-merkonomi
Puh. (09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi
Jäsenyysasiat, kirjanpito, maksuliikenne, materiaalitilaukset, mökkivaraukset

**ERITYISKOULUTETTUIJEN
TYÖTÖMYYSSKASSA**

Asemamiehenkatu 2 C,
00520 Helsinki

Puh. (09) 7206 4343 ma-to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212

erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

KIRKKO musiikki

KIRKKOMUSIIKKIVÄEN YHTEINEN LEHTI

- kuorolaisille,
kirkkomuusikoille
ja harrastajille

TUKEE SEURAKUNTIEN MUSIIKKITYÖTÄ

- kuoro- ja koulutus uutisia
- kirkon musiikkijärjestöjen
tiedotuksia
- asiantuntijoiden artikkeleita
- kolumneja ja pakinoita
- uusien nuottien, levyjen ja
kirjojen esittelyjä

Tilaan Kirkkomusiikki -lehden vuosikerran

Nimi _____

Lähiosoite _____

Postinumero ja toimipaikka _____

puh. _____

- ☐ Olen uusi tilaaja
- ☐ Haluan kestotilauksen
- ☐ Yksityinen tilaus 30 €
- ☐ Kuorolainen / kanttori 29 €
- ☐ Eläkeläiskanttori 22 €
- ☐ Opiskelija 18 €
- ☐ Tilaus ulkomaille 30 €

Erikoisetuja kuoroille: 2-9 kpl 28 €, 10-19 kpl 27 € ja yli 20 kpl 25 €/vuosikerta.
Joka 10. vuosikerta ilmainen, jos lehdet tilataan nippuna samaan osoitteeseen.

Tilaustiedustelut: Suomen Kirkkomusiikkiliitto, Tollinpolku 1 C, 00410 Helsinki
puh.(09) 436 6540, fax (09) 4366 5464

KIRKKO-
MUSIIKKI
-lehti maksaa
postimaksun

KIRKKO
musiikki

VASTAUSLÄHETYS
SOPIMUS 01710/7

00003 HELSINKI

Palautus:

Akavan kirkolliset ammattiliitot
Rautatieäisenkatu 6
00520 Helsinki

.MK80

hyvä työ ei ole uskon asia

Pappisliitosta turvaa
työhön ja elämään

PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUNDET